

ARADI KÖZLÖNY

Administrátor delegat:
Dr. STAUBER JÁNOS

ARAD, ANUL 53. No. 226.
1938. október 8., szombat

Redactor responsabil:
SZ. JAKAB GÉZA

Proprietar: Societatea Anonimă pt. editura ziarului Aradi Közlöny, înreg. în Reg. Publ. Periódice sub No. 146—1938. Trib. Arad.

Németország tíz éves békét ajánl fel Franciaországnak

Göring Párisba, az új csehszlovák külügyminiszter Berlinbe utazik. —
Megalakult az önálló szlovák kormány

Ismét napirenden a gyarmati kérdés

London. A News Chronicle szerint Németország a következő gazdasági követeléseket terjeszti elő:

1. A valutahelyzet tisztázása.
2. A nemzetközi adósságok kérdésének rendezése.
3. Annak biztosítása, hogy minden állam nyersanyagforrásokhoz juthasson, akár észszerű fizetési feltételek, akár gyarmati területek közigazgatása után.

Londoni politikai körökben különben az a hír terjedt el, hogy Göring német vezértábornagy a közeli napokban Párisba utazik és tíz éves megnevezésű szerződést akar kötni Franciaországgal. Mivel a német területi kívánságok teljesültek, nincs akadálya annak, hogy a tíz éves szerződés létrejöjjön.

Ujabb szempontok a nemzetközi helyzetben

Páris. (Rador.) A péntek reggeli lapok egyöntetűen megállapítják, hogy a Berlinben működő nemzetközi bizottság jóval túllépte a müncheni határozatokat. A Petit Parisien ezeket írja: Von Ribbentrop és a német szakértők olyan programot állítottak össze, amely Csehszlovákia kereskedelmét és iparát teljesen szétzilleszti. Lengyelország, amely az idők folyamán többször érezte a felosztás keserveit, szintén a németek oldalára állt. Most arra gondol, hogy Csehszlovákián keresztül közös határt szerezzen Magyarország. Ugy látszik, hogy a lengyel közvélemény már figyelembe veszi, hogy a korridor és a pozni részeket rövid időn belül Hitler kancellár vissza fogja kérni. A francia—lengyel szerződés már csak egy hajszálon függ és ez a hajszál már szakadóban van.

A Le Figaro szerint Csehszlovákia nem akar állást foglalni a német delegátusokkal szemben és úgy látszik, hogy a birodalommal való együttműködés szelleme hatja át.

A Le Populaire kijelenti, hogy a nemzetközi bizottság 850 ezer csehet hait német iga alá, míg a népszavazásos területeken 1 millió 116 ezer cseh él 144 ezer némettel szemben és ilyen módon győzti az új Cseh szlovákiát a berlini bizottság, hogy Németország még nagyobb befolyást nyerhessen a cseh köztársaság ügyeibe.

A L'Ordre így ír: 'A nemzetközi bizottság nem más, mint egy rossz tréfa.

A vegyes bizottság tárgyalásai

Prága. Csehszlovák hivatalos helyen közlik: A müncheni egyezmény és a nemzetközi bizottság megállapításai alapján összeállított megszállási tervet Csehszlovákia küldötteivel ultimátum formájában közölték a nagyhatalmak képviselői. A prágai kormánynak nem maradt más választása, minthogy elfogadja a visszavonhatatlan döntést. A morvaországi túlnyomóan cseh lakosságú Hohenstadt város az iglavi német népszívetért való kárpótlásként a német birodalomhoz kerül. Cseh részről hangsúlyozzák, hogy az új megszállási vonal kitűzéséről a prágai kormány küldöttségét már, mint befejezett tényről értesítették és a cseh delegátusok tiltakozása nem változtatott a helyzeten.

Az angol lapok berlini jelentései szerint a nagyhatalmak berlini nemzetközi bizottsága

megállapította, hogy a Németországnak átadandó területek elhatárolásánál az 1938. évi helyzet az irányadó. Ez tehát annyit jelent, hogy a megszállás alá kerülendő területek meghatározásánál az 1910. évi népszámlálás adatait kívánják alapul venni.

A londoni lapok értesülései szerint a nemzetközi bizottság döntései feleslegessé teszik a népszavazást és ezért az angol légió valószínűleg nem küldi ki csapatait Csehszlovákiába.

A Német Távirati Iroda jelenti, hogy a német csapatok péntek reggel 8 órakor tovább folytatták előnyomulásukat és a nap folyamán be is fejezték a negyedik területsáv megszállását. Hitler birodalmi vezér a szudetavidéken tett útja során pénteken a negyedik övezetet kereste fel. Társaságában volt Göring vezértábornagy is. A szudeta lakosság mindenütt nagy lelkesedéssel fogadta őket.

Berlin. (Rador.) A német hadsereg parancsnoka pénteken reggel közölte, hogy Runstaedt tábornok a müncheni egyezményben megjelölt negyedik területsávban folytatta előnyomulását, csütörtökön érintve Oberlindenwiese, Freiwaldau és Obersdorf helységeket, amelyek Szilézia déli részén Gersdorf környékén található. A negyedik területsáv megszállása péntek este befejeződik.

Eddig még semmiféle intézkedés nem történt a német mozgósítás hatálytalanítására. A behívott katonák a szudetavidék elfoglalásáig nem térhetnek haza, sőt valószínűnek látszik, hogy az őszi leszerelés előtt álló korosztály továbbra is

Berlinbe utazott a csehszlovák külügyminiszter

Berlin. A Danziger Vorposten, amely a kormányhoz igen közelálló lap, azt írja, hogy a jövőben Csehszlovákia s a német birodalom között igen szoros gazdasági együttműködésre kerülhet sor, beavatott helyen hangsúlyozzák, hogy a békés megoldás csak úgy lehetséges, ha Csehszlovákiát gazdasági előnyökhöz juttatják. A Kölnische Zeitung ír arról is, hogy a politikai békét gazdasági békének kell követni.

Prága. Chvalkovsky külügyminiszter ma reggel érkezik meg Prágába és néhány óra ott tartózkodás után repülőgépen Berlinbe utazik.

Feierabend kereskedelmi miniszter és Preis a csehszlovákiai nagyipari egyesülés elnöke elutaztak a német fővárosba.

Az új Csehszlovákiában — amely területileg

fegyverben marad.

Hitler birodalmi vezér és kancellár Göring tábornagy kíséretében péntek reggel gépkocsi kísérettel tett a szudetavidék negyedik területsáviának keleti vidékén, ahol mindenütt rendkívüli lelkesedéssel fogadták. Ezzel kapcsolatosan kell megemlíteni, hogy régebbi rendelet értelmében megtiltották a lakosságnak a Führer gépkocsijába irányított virágcsokrok, vagy egyéb tárgyak hajigálását, minthogy legutóbb egy virágcsokor, amit a kancellár felé dobtak, a birodalmi vezért arcán könnyebben megsebesítette.

Tiltakozik a cseh sajtó

A csehszlovák sajtó a legnagyobb megütközés hangján tiltakozik az ellen, hogy miképpen értelmezik a müncheni egyezménynek az ötödik határsáv kiürítésére vonatkozó részét. A Telegraph című lap ezeket írja:

— A müncheni egyezmény sokkal rosszabb, mint a godesbergi jegyzék.

A Narodny Politika így ír: Soliasem fogjuk megérteni, hogyan gondolta Franciaország és Anglia, hogy orvosolhat egy állítólagos igazságtalanságot egy reális igazságtalanság által.

A Ceske Slovo-nak ez a véleménye: A müncheni egyezmény egy példa nélküli álló erőszakos csefekedet. A Pravo Lido szerint az igazságot lábba tiporták porba és sárba. A világ lelkiismerete elaludt. A Lidove Noviny így kommentálja a történetet: Meg kell tudnia a világnak, hogyan hamisították meg a müncheni határozat értelmét. Egyetlen fegyverünk sincs e ténykedés ellen. Nem marad más hátra számunkra, minthogy erőnket egyetlen egységbe tömörítsük, melyet azután semmi sem hengerelhet le.

A német megszállás ügye

Berlin. (Rador.) A nemzetközi bizottság megállapította azokat a körzeteket, amelyeket a német csapatok október 7. és 10-ike között fognak megszállni. A csehszlovák delegátusok elfogadták a határozatot, de egyuttal kifejezésre juttatták a tiltakozásukat.

Budapestről Párisba érkezett jelentés szerint Magyarországon nagyon sérelmes intézkedésnek találják, hogy a müncheni egyezménynek a megvalósítására alakult vegyes bizottság Németországnak ítélte a magyar határ közelében lévő Angeran mezővárost. Ez a helység rendkívül fontos stratégiai pontot jelent és Pozsony védelmi vonalának egyik legfontosabb állomása. Ez a mezőváros régebben Magyarországhoz tartozott és Ligetfalu volt a neve. A magyarokon, a ruténekén és a szlovákokon kívül igen kevés német lakik Ligetfalun. A németek vannak számszerint legkevésbében.

megkisebbedett, gazdasági összetételében pedig lényegesen megváltozott — rendkívül fontos szerep vár az új csehszlovák külügyminiszterre: dr. Frantisek Chvalkovsky-ra, Csehszlovákia, amint erre Benes lemondásából is következtetni lehet, szakít eddigi külpolitikájával, amelynek egyik jellemzője a Németországgal szembeni ellenállás volt és a jövőben úgy politikailag, mint gazdaságilag baráti kapcsolatokat keres majd azzal, a birodalommal, amely határainak jelentős részét körülveszi.

Dr. Frantisek Chvalkovsky — akinek ezt az új politikát a valóságba át kell ültetni — régi tagja az agrárpártnak, amelynek képviselőjeként bejutott a prágai képviselőházba. Intim barátja és munkatársa volt Svehla volt csehszlovák minisz-

terelnöknek. Az 1918. óta eltelt idő nagy részében azonban Chvalkovsky, országa képviselőjében diplomataként működött. Hosszu ideig volt Csehszlovákia követe Tokióban, Washingtonban, Berlinben, legutóbb pedig hét évig Romában. Innét hívták meg, hogy vállalja el a jelenlegi kényes körülmények között Csehszlovákia külügyminiszeri tisztét.

Aggodalom a német gyarmatigények miatt

Johannesburg. (Rador.) Délafrikai körökben biztosra veszik, hogy a müncheni tanácskozáson a volt német gyarmatok visszaadásának kérdése is szerepel. A délnyugatafrikai felér lakosság száma 31 ezer, akik közül 6 ezer német. Ezek automatikusan elnyerték az angol állampolgárságot és ezenkívül van még 3 ezer nem naturalizált német. A német lakosság nyíltan hangoztatja, hogy Délnyugatafrikát most már visszaszerezik.

A szlovák kormány tagjai

Prága. (Rador.) Az önálló szlovák kormány végleg megalakult Tiso József, a szlovák néppárt ismert vezető egyéniségének elnöke alatt. Az új kormány négy minisztériumból áll és pedig: belügyi, közoktatásügyi, pénzügyi és gazdasági tárcákból. Az egyes tárcák élére a következő politikuskok kerültek: Belügyminiszter: Ferdinand Duransy (szlovák néppárti), közoktatásügyi miniszter: Matúš Cernák (szlovák néppárti), gazdasági miniszter: Teplanský (szlovák agrárpárti), pénzügyminiszter: Zafko (szlovák agrárpárti). Tiso egyszersmind a szlovák ügyek minisztere is. Az első önálló szlovák kormány miniszterelnöke ma reggel Prágába érkezett és közölte Sirovy cseh miniszterelnökkel a szlovák kormány létrejöttét.

Hir szerint a szlovák kormány valamennyi minisztere tagja lesz a központi kormánynak is.

Varsóban tárgyal a szlovák néppárt képviselője

Varsó. Szidor, a szlovák néppárt képviselője, a Hlinka párt egyik vezére Varsóban tartózkodik, ahol a csehszlovák kérdéssel kapcsolatban folytat megbeszéléseket. Hir szerint illetékes helyi hivatalosították Szidort arról, hogy Lengyelország a legnagyobb rokonszenvennel kíséri a szlovákok autonomista mozgalmát.

Varsó. (Rador.) Érdekes megemlíteni, hogy Teschen vidékének átengedésével, milyen gaz-

Közös szlovák és cseh ügyek

Pozsony. A szlovák autonómista párt a nemzetiségi tárgyalások folyamán memorandumot juttatott el a prágai kormányhoz, amely leszögezi a szlovákok követeléseit. Ez a memorandum pontosan megállapítja, hogy a cseh államközösségben teljes önrendelkezést élvező Szlovákiának a jövőben milyen téren lesz közössége a csehszlovák állammal. Ezek a közös kapcsolatok a következők:

1. A köztársasági elnök személye, mint közös államió.
2. A külpolitika.
3. A pénzügy.
4. A hadügy.

Ezekben a közös ügyekben a közös parlament fog dönteni. A szlovákok külön szlovák hadsereg felállítását is követelik, szlovák tisztekkel és szlovák vezényszóval.

dag ipari terület került lengyel kézre. A környék földjének mélyén óriási mennyiségű szén rejtőzik, csaknem az egész terület villanyosítva van. 1937-ben hét és fél millió tonna volt a széntermelés. 485.195 tonna volt a vasércbányászat eredménye, ami háromnegyed részét teszi ki Lengyelország egész vasérctermelésének.

A csehszlovák elnök-válság

Prága. Politikai és beavatott helyeken az a vélemény alakult ki, hogy a köztársasági elnöki szék betöltésére Kaspar József egyetemi tanár a legalkalmasabb. Kaspar a nemzeti egyesülés pártján felüli alakulatának vezetője és mint Kramarz híve ismeretes.

A Berliner Börzenzeitung Benes elnök lemondásával kapcsolatosan azt írja, hogy Benesnek több svájci pénzügyi folyószámláján 700 millió cseh korona készpénze van elhelyezve.

Amerikai egyetemről kapott meghívást Benes

Prága. Hivatalos közleményben tudatták a lakossággal, hogy a cseh állam új határainak megállapítása után lesz Sirovy miniszterelnök abban a helyzetben, hogy az országgyűlést újból összehívja rendes ülészsakra. Ezen az országgyűlésen fogják egyszersmind az új elnököt is megválasztani.

Londonból érkező jelentések Benes további sorsáról azt írják, hogy a volt elnök ameri-

kai egyetemre kapott meghívást, de valószínű, hogy ezeket nem fogadja el és a prágai egyetemen foglalja el régi tanszékét.

Newyork. (Rador.) A providencei Brown egyetem (Rhode Island) a nemzetközi kapcsolatok tudományának tanszékét ajánlotta fel Benes Eduárd részére. Hétfőn délig az egyetem még nem kapott választ a lemondott csehszlovák államfőtől.

Prága. (Rador.) A Reuter iroda jelenti: Benes Eduárd, a lemondott csehszlovák államfő ma elhagyta az elnöki palotát és miután elbucszott munkatársaitól és környezetétől, Prágától délre 75 kilométernyire lévő magánlakására, Movaustiba távozott.

A közös lengyel-magyar határ kérdése

Prága. (Rador.) Sirovy tábornok-miniszterelnök fogadta a dr. Tiso vezetésével megjelent szlovák küldöttséget és tudomásul vette a zsolnai határozatokat és annak a reményének adott kifejezést, hogy a szlovák kérdést véglegesen megoldják, végül pedig kijelentette, hogy az új államot a cseh, szlovák és rutének jogegyenlőségének elvére építik. Ugyancsak ma fogadta Sirovy miniszterelnök Hampl, a szociáldemokrata munkáspárt képviselőjét, aki tudomására hozta a kormányfőnek, hogy pártja hozzájárul a zsolnai határozatokhoz.

A nemzetvédelmi minisztérium közli Sirovy tábornoknak, a hadsereg legfőbb parancsnokának napiparancsát, amely a következőképpen hangzik: „Katonák! Súlyos gyásznapiak szakadtak nemzetünkre. Az állam területének egy részét elvesztettük. A kormány úgy döntött, hogy lojalitással hajtja végre a müncheni határozatot, hogy ezáltal legalább egy részét megmentsük hazánknak és azon új életet kezdhesünk. Ilyen körülmények között tekintetek minden vádaskodástól, vitától és bármilyen ajánlattól, akármilyen jószándékú is lenne az-

Egyesítetek erőiteket és jóakarátokat azok körül, akik hivatottak az állam újjáépítésére. A jelen pillanatok megkövetelik, hogy minden erőnkel biztosítsuk új határaink sérthetetlenységét, a rendet és az ország belső nyugalmát. Ne felejtsetek el, hogy a belső zavargások és jázongások ürügyet adhatnak egy kívülről jövő és még kegyetlenebb beavatkozásnak, amely belső szétromlásunkhoz vezetne. Nem marad más hátra, minthogy a sors rendelkezéseibe belenyugodjunk és teljesítsük kötelességünket. Jelszavunk: rend és felelősség. Ezt megköveteli tőlünk a veszélyben lévő hazánk.”

Hasznos barátnő

Irtá: JEAN VALMY-BAYSSE

— Jó barátok leszünk?

— Jóbarátok.

A két lány mindössze egy óra óta ismerte egymást. Egy tangó és egy rumba között egy közös barátnő mutatta be őket egymásnak:

— Louison Brunelet... Josette Linorés.

— Furcsa, idegen hangzású neved van, — jegyezte meg Louison.

— Igen, spanyol, a nagyapám még spanyol volt.

S a jazz már vissza is hívta őket kötelességükhöz. Elegáns, magastermetű, jófésült fiatal ember jött Josetteért és vitte táncolni.

— A Berninot fiú, — mondta Louisonnak barátnője, aki összehozta Josette-tel Louison utánuk nézett:

— Az autós Berninot?

— A fia, Josette szeretne férjhez menni hozzá.

— És a fiú nem akarja elvenni? — kérdezte Louison.

— A fiú még maga se tudja...

Mikor a táncnak vége volt, Josette visszajött Louisonhoz:

— Legyünk jóbarátnők — mondta határozottan.

— Én nem ajánlom magamat erre a célra — mosolygott Louison.

— Nem baj, a hiányaidat majd igyekszem én pótolni. Majd gyakran megyünk együtt a városba. Holnap, jó?

— Nem lehet, — felelt Louison — az egész hetem le van foglalva. Azonkívül egy jogi vizsgára is készülök, azután el kell utaznom egy esküvőre... hanem mondjuk mához egy hónapra a Rond-Point-nél, jó?

— Rendben van — felelt Josette.

Harminc nap múlt el. Egy nap Louison levelet kapott. Az irás ismeretlen volt előtte. Feltépte:

— Jaj, elmulasztottam a találkát — szisszent fel.

Josettenek jobblemlekez ötchetsége volt. Azt írta, nem haragszik azért, noha egy teljes órát várt rá. De reméli, hogy másnap ugyanott találkozhatnak.

Louison kénytelen volt megint lemondani, azután egy harmadik alkalommal is. Multak a napok és egy reggel, mikor kinyitotta az ujságot, olvasta, hogy Josette eljegyezte magát a Berninot fiúval.

— Ejha! — kiáltott fel Louison — no most már igazán felhívom, mert magam is kíváncsi vagyok, hogyan csinálta.

Találkát beszéltek meg a Rond-Point-nél, de ezután Louison várt hiába félórát, Josette csak nem jött. Telefonált neki, Josette éppen csak hogy kimentette magát és új találkát beszéltek meg. Megint nem jött el. Végül a negyedik megbeszélésre lihegve befutott.

— Ne haragudj, annyira elfoglalt az esküvőm, hogy semmire sem érek rá, — mondta — Lucien egyre a nyakamon lóg. Lucien a vőlegényem neve. Egyre azt akarja, hogy a rendelkezésére álljak. De azért igazán nagyon köszönöm neked.

— Mit? — kérdezte Louison meglepve.

— Ó, ha tudnád, milyen nagy szolgálatot tettél nekem tudtoddon kívül!

— Miféle szolgálatot?

— Tudod, engem semmi áron sem hagynak egyedül kimennem a városba. Persze, régimódi, ostoba dolog, de hát mit csináljak? No és ezért szükségem volt egy barátnőre, akivel eljedenek. Ez voltál te. És mivel nem jöttél el egyetlen találkára se, hát kitaláltalak. Két hónap óta csak

nem minden délután együtt lehettem Luciennel és otthon mindig azt hazudtam, hogy veled vagyok. Persze, otthon azt hiszik, hogy mindig veled voltam s hogy gyakran vacsoráztunk együtt az egyetemi menzán.

— Tessék?

— Veled voltam például vikenden az Oise mellett, veled mentem csónakázni a Bois de Boulogneba és a versaillesi parkba. És a ti autótokon mentünk ki Rambouilletbe, meg Chantillybe. Kérlek, a híredre nagyon vigyáztam, úgyhogy semmi kár nem ért. De ez volt az egyetlen mód, hogy Luciennel egy kicsit egyedül maradhassak. Különbben még máig sem határozta volna el magát ez a fiú! De azért jó barátnők maradtunk?

— Igen — nevetett Louison, mire Josette felderült:

— No hát akkor már itt is hagyjak. Itt annyit jár a szám, hogy még a végén elkések — sebtiben ruoszt kent az ajkára: — Tudnillik Lucien vár. Otthon azt mondtam, hogy veled leszek egész délután. De most már csak napokig tart a hazugság, azután visszaadom a szabadságodat. Pá...

CORSO: 8 méra. 5, 7.15 és 9.15 órákor.
Tel.: 20-85

Élnivágyó lányok

(Mädchenpensionat)

BOLVÁRY GEZA elsőrendű rendezési vizgatója. — ANGELLA SALLÓKER, ATTILA HORBIGER és ERIKA VON THELMANN színes, zenés Micky-Maus pótkép, STOKOVSKÝ paródiaja. Új hirdető.

Budapest. Rador. Azt hiszik, hogy a szlovák pártok határozata befolyással lesz a magyar politika irányválttatására, amely most a közös magyar—lengyel határ kérdésére irányul. Csáky gróf kabinetirodaigazgató varsói utazását összefüggésbe hozzák ezzel a kérdéssel.

Varsó. Rador. A lengyel hadsereg a tescheni kerület még hátralévő részét is elfoglalta. A Gazeta Polska a közös lengyel—magyar határ kérdésével foglalkozva, hosszabb cikket közöl. Általában a lengyel sajtó hangsúlyozza, hogy a kérdés sürgős megoldásra vár.

A csehszlovák hatóságok Karwina bányavidéken kihirdették az ostromállapotot. Ezt a vidéket a lengyel hadsereg október 10-én, hétfőn foglalja el.

Vasárnap kezdik meg Komáromban a csehszlovák—magyar tárgyalásokat

Budapestről jelentik: A csehszlovák—magyar tárgyalásokat október 9-én, vasárnap este 7 órakor kezdik meg Komáromban. Magyar részről Kánya Kálmán külügyminiszter és gróf Teleki Pál, valamint több szakértő vesz részt a megbeszéléseken.

Budapest. Pénteken este fél 7 órakor a magyar kormány Imrédy Béla elnökletével minisztertanácsot tartott és azon a Komáromban kezdődő magyar—csehszlovák tárgyalásokkal kapcsolatos ügyeket beszéltek meg.

A magyar álláspont ismertetése

Pozsony. Pénteken délután Eszterházy János gróf, az Egyesült Magyar Párt elnöke nagyszabású beszédet mondott a pozsonyi rádióban. Eszterházy János gróf a Csehszlovákiában élő magyarság álláspontját ismertette, s hangsúlyozta, hogy minden magyar nem kerülhet vissza a magyar határok közé és azok, akik továbbra is a szlovákok között maradnak, azokkal békés együttélést óhajtanak.

Eszterházy gróf után Jáross Andor beszélt. Jáross Andor a magyar követelések sürgős elintézését követelte a müncheni határozatoknak megfelelő formában. Követelte a magyar politikai foglyok azonnali szabadonbocsátását, a csehszlovák hadseregben szolgáló magyar katonák hazaengedését és a mozgósítás által a magyarságnak okozott anyagi károk megtérítését, valamint a teljes sajtószabadságot.

Az Egyesült Magyar Párt ezeket a követeléseket egyébként memorandum formájában eljuttatta a müncheni egyezményt aláíró hatalmak kormányaihoz, valamint a csehszlovák kormányhoz is.

Atszervezik az angol kormányt

London. A Star című angol lap értesülése szerint a parlamenti szünet ideje alatt Chamberlain angol miniszterelnök át akarja szervezni kormányát.

Ugyancsak a Star közli, hogy lord Hailsham, a titkos tanács elnöke egészségi okokra való hivatkozással megváltik tisztségétől.

A lemondás gondolatával foglalkozik Mugham lordkancellár is. Cooper lemondásával együtt ezáltal három fontos tárca üresedett meg és ez teszi szükségessé az angol kormány gyökeres átszervezését.

Hírek szerint lord Runciman a kereskedelmi hajózás ügyeinek intézésénél kap fontos megbízatást.

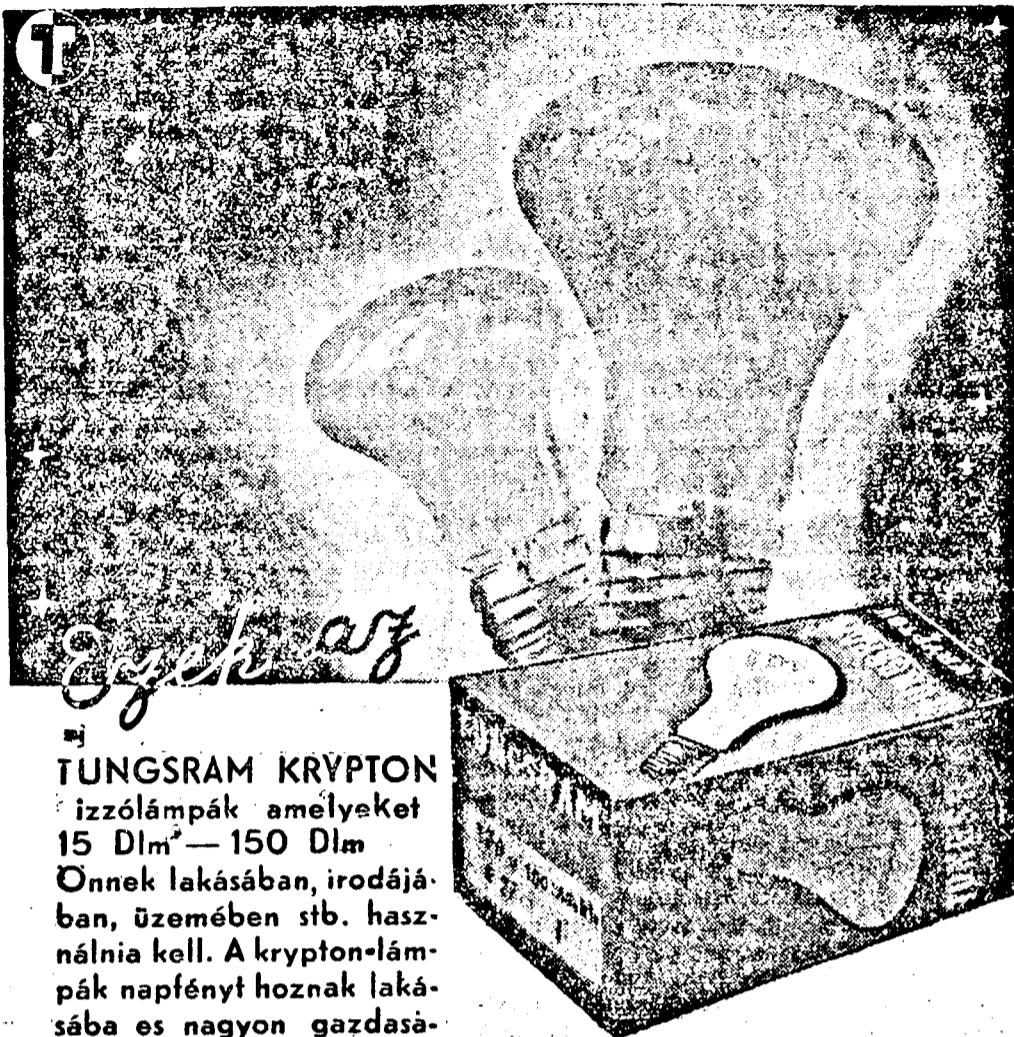
London. Az angol sajtó úgy tudja, hogy a parlamenti szünet alatt a honvédelmi tárcák vezetői vizsgálatot tartanak a legutóbbi válság alapján a véderő hiányainak megállapításáról. A vizsgálat eredményét részletesen fogják közölni az összeülő parlamenttel. Addig is azonban az összes haderő megrendelések leszállítását meggyorsítják és ha lehetséges meg is növelik. Különös súlyt helyeznek a légvédelemre, amelynek kiegészítését gyors ütemben fogják folytatni.

London. "Béke és barátság menjen veletek", ezekkel a bucsuszavakkal küldte Erzsébet királyné a Csehszlovákiába induló légiót útjára, hogy részt vegyenek a Csehszlovákiában megtartandó népszavazáson, melyen a rendfenntartást kell biztosítani.

Londonból jelentik: Az angol főváros polgármestere felhívással fordult a lakossághoz, hogy vegyen részt egy olyan alap létesítésében, amelyből a szudétavidékről menekülteket segíthetnék. A felhívás eredménnyel járt és már ma délig is több ezer fontot jegyeztek le. Sokan ékszereket, arany pénzeket, aranyórákat satöbbi ajánlottak fel a segély alapjára.

Mi lesz Runcimannel?

London. Az Evening Standard jelentése szerint Runciman lordot megbízják a Duff Cooper lemondásával megüresedett tengerészeti miniszteri állás vezetésével.

TUNGSRAM KRYPTON
izzólámpák amelyeket
15 Dlm—150 Dlm
Önnel lakásában, irodájában, üzemében stb. használnia kell. A krypton-lámpák napfényt hoznak lakásába és nagyon gazdaságosak használatban.

Az új fény

Tungsram

KRYPTON

Főelárusító: **Szabó Albert, Arad**

A Daily Mail munkatársa kérdést intézett Runcimanhoz, hogy igaz-e, hogy őt fogják kinevezni az admirális első lordjának. Runciman válaszában kijelentette, hogy neki semmiféle miniszteri tárcát nem ajánlottak fel. (Rador.)

Az új római francia követ kinevezése

Páris. Bonnet külügyminiszter közölte a francia kamara külügyi bizottságával, hogy az olasz kormány hozzájárulást adott a római francia nagykövet kinevezéséhez. A Havas szerint a legközelebbi francia államtanács nevezi ki az új nagykövetet.

Londoni jelentések szerint az a négy utóbbi megbeszélés, amelyet Rómában lord Perth angol nagykövet folytatott az olasz külügyminiszterrel, igen jó benyomást gyakorolt az angol politikai körökre. A legutóbbi rendelkezések, amelyeket a római nagykövet kormányától kapott, nem voltak javaslatok és csupán az volt a céljuk, hogy hivatalosan tájékoztassák Mussolinijt az angol álláspont felől a fasiszta nagytanács ülése előtt.

Betiltották a Journal des Nations-t

Bern. (Rador.) A svájci szövetségi tanács három hónapra betiltotta a „Journal des Nations” megjelenését, áruba bocsátását, vagy annak szétosztását. A lap Genfben jelenik meg és a betiltásra az adott okot, hogy egyik cikkében hevesen támadta a müncheni határozatokat.

Nem engednek Spanyolországba újabb önkénteseket

Gibraltár. (Rador.) Hivatalosan jelentik, hogy rendszabályokat fogantatosítottak a Spanyolország felé utazó külföldiek útjának megakadályozására, amennyiben megállapítják ró-

Göring párisi útja

Berlin. Az United Press jelentése szerint Göring porosz miniszterelnök a francia kormány meghívására rövidesen látogatást tesz Párisban.

luk, hogy a spanyol hadviselő felek valamelyikének seregébe, mint önkéntesek kívánják felvétetni magukat.

Megvadult bikák garázdálkodása

Lisszabonból jelentik: A Lisszabon mellett Villa Franco de Xirában bikaviadalt rendeztek. A közönség lármájától megvadult bikák a közönség közé rohantak és három embert megöltek, tizenhatot súlyosan megsebesítettek. Ezenkívül sokan könnyebb sebesülést szenvedtek. A bikák kiszabadulva az arénából, a környező üzletek kirakatait és ablakait betörték és egy autót is tönkereztek.

URANIA 3-kor mérsk. 5, 7.15 és 9.15. Telefon; 12—32

Nagy siker!

A fegyenc-sziget
(ALCATRAZ ISLAND)

Az Egyesült-Államok rendőrsége hadat üzen a gangsztereknek, tündöklő karrierek tűrnék ketté, a lavina megindul és a legborzalmasabb fegyház cellái megtelnek bűnösökkel és egy aratlannal, ki körömszakadtáig küzd a vilamoszék aranykában, kislánya és menyaszonya becsületéért.

ANN SHERIDAN, JOHN LITEL

Pótműsor: Szines Silly Symphonie és zenés pótkép

EGY IGAZ EMBER

Az alábbi cikket HEGEDUS Nándor nagyváradi főszerkesztő-kartársunk, az erdélyi magyarság kitűnő egykori képviselője írta BETHLEN György gróf jubileuma alkalmából és cikkének ezuttal is frappánsan őszinte megállapításait minden bizonyonyal méltó érdeklődéssel olvassa lapunk olvasótábor.

Nem találkoztam soha Bethlen Györggyel, akinek ötvenéves születésnapját most ünnepli a magyar sajtó, mióta résztvettem a magyar párt intézőbizottsági ülésén, amely a Goga-kormányral kötendő választási egyezmény felett tanácskozott február havában. Akkor láttam ezt a horusvonásu, barázdás arcot, amelyen annyira megviselt a paktumkötés gondolata s ellene való védekezése. Előtte a homlokán átfutó behasított vonás, amely mintha erősebb, mélyebb és iájdalmasabb lett volna, mint bármikor, mintha kifejezést akart volna adni azoknak a küzdelmeknek, amiket ő vívott napokon keresztül a választási egyezmény gondolata ellen.

Mindig nagy szeretettel fogok gondolni erre a férfira, akihez sok esztendő politikai együttműködése fűzött és akitől lélekben nem lehet elszakadni. Számomra mindig nagy érték volt az a bizalom, ami felém áradt a szűkszavú és áthatolhatatlan éleseszü ember készszoitásából, vagy szavaiból. Ilyen becsületes, emberi és politikai erkölcsökben hozzáférhetetlen egyéniséget csak jókedvében terem az Isten. Soha nem láttam nála, hogy mást mutatott volna, akár egy gesztusával is, mint amit érez, vagy gondolt. Velem szemben és barátaimmal szemben, akik az ő pártjában számítottunk valamit, mindig a nyílt egyszerűség és összetartozás megnyilatkozásával közeledett. Nem könnyű ember, nem cimboráskodó, de nem is leereszkedő. Egy román miniszternek mondta egyszer, hogy nekik talán jobban meg kellene becsülniük Bethlen Györgyöt, mint nekünk, mert ez a férfi keveset beszél és nehezen nyilatkozik, de amit mond, arról feltétlenül tudni kell, hogy igaz és azon el lehet indulni.

Meleg érzésekkel gondolok mindig vissza arra a nagy erőfeszítésre, amit a Goga-kormány idején tett, hogy az erdélyi magyar-zsidóság számára feltétlenül ugyanazt a bánásmódot vívják ki, mint ami a keresztény magyaroknak kijárt volna. Természetesen ez irrális kívánság volt, mert ily megkülönböztetést egy fajvédő kormány nem ismerhet s mi nem kívántunk szolidaritásban elszakadni többi zsidó testvéreinktől, akikre velünk együtt az a negyvennégy nap olyannyira ránehezedett. De ez mit sem von le Bethlen György intencióinak nobilitásából. Ha már nem térhetett ki a választási egyezmény elől, igyekezett hűvének és politikai követőinek menteni azt, ami menthető. Egész lénye különben ebből áll: okosan és egyenesen menteni azt, amit az adott viszonyok között menteni lehet, realis kisebbségi politikát folytatni, de ez azért mégis kisebbségi politika legyen és nem üres megalkuvás, vagy sablonos lojalitási udvarlás. Tradíciószerűen szabadevüti észjárású ember, amilyen csak egy történelmi magyar arisztokrata lehet és amilyenek voltak is a múltban az Eötvös Józsefek, Wesselényi Miklóskok, báró Kemény Zsigmondok, akiknek megadatott a lehetőség, hogy éppen úgy lehetnek demokraták, mint reakciók, mert mindkettő jól állhat nekik és ők nem a reakciót választották. Hiányoznak Bethlennél a szónoklás hombasztikus eszközei, de gyakran megfigyeltem azért hogy kevesen voltak olyan hatással mindennapi parasztemberekre, vagy szimpla civisekre, mint ő. Ez kétségkívül azért volt és van, mert szavaiból sugározva árad a meggyőződés tisztasága és a lélek becsületessége. Mennyivel inkább vonzódtam hozzá én, látva azt, hogy a faji, vagy felekezeti elfogultságtól mentes és soha a gyűlölködés propagandája, vagy intrikája hozzá nem férközhett. Őt akarták volna befolyásolni, ezt a kemény koponyát, ezt a kálvinista akaratot, akit nem lehetett eltántorítani a maga gondolataitól soha, ha azokat egyszer jónak ismerte fel? Mindig a felelősség súlya alatt görnyedt és soha nem ejtett ki egy meggondolatlan, könnyelmű szót, melyből a magyar kisebbségre bármi kár, vagy hátrány zúdulhatott volna. Soha nem engedte meg, hogy táborában faji, vagy felekezeti viszály szólaljon meg. Bámulatosan tud tisztában lenni minden ember s minden jelszó belső értékével. Nem lehetett őt, mint pártvezért megszédíteni, vagy éleslátását mellékes momentumokkal elhomályosítani.

Ma senki sem hivatott megítélni, hogy tízéves pártelnöki működése alatt mit végzett és milyen eredménnyel dolgozott. De egy tény, hogy egyetlen nagy ellenfele volt: a nacionalista irányzat túltengése. Ennek fellépte a román politikában nem engedte meg a kormányzásban a kisebbségi és demokratikus irányzatok szabad érvényesülését. 1930-ban már-már érlelődtek munkájának gyümölcsei, amikor a nacionalista érzékenység és agitáció a román politikában a megmondott és rendszeres kisebbségi politika kialakulásának útját állotta. Ha ez nem következik be, Bethlen György életének és művének krónikája is sokkal másképpen fest. De abból, amit akart: a magyarság gazdasági és kulturális birtokállományából minél többet megtartani, töb-

Csak a tényleges játszási időszakra vonatkozik az aradi színház bérleti joga

Elkészült a színházbérletet szabályozó polgármesteri határozat, amelynek értelmében, ha a román szinpartoló társulata, vagy az állandó magyar együttes nem játszik a színházban, a városnak jogában áll bármilyen pályázó számára engedélyezni a színház igénybevételét

A városi színház ezévi bérletére vonatkozóan eddig csak elvi jelentőségű határozat történt, ami azonban nem szabályozta a most következő színiévad s általában az aradi színjátszás feltételeit. Mindössze az történt, hogy Vład Alexandru tábornok-polgármester rövid nyilatkozatot tett a színház bérbeadásáról, mégpedig olyan formában, hogy ez a város mindenkori szabad rendelkezésének elve alapján, a döntés jogának fenntartásával valósul meg idén. A polgármester tudomásul vette, hogy

Arad állandó magyar szinigazgatója idősebb Szendrey Mihály lesz, aki a jövőben a városnál áll majd jogviszonyban, nem pedig a román szinpartoló egyesülettel.

mint az a múltban volt, egyben pedig a román szinpartoló viszonylatában is fenntartotta a szabad rendelkezés jogát, arra az esetre, ha történetesen nem játszanék román társulat Aradon.

Vład Alexandru polgármester elvi jelentőségű kijelentése után utasítást adott a város közművelődési szakosztályának, hogy a város és a színház bérleti társulatok közötti viszonyt minden részletében rendező határozatot készítsen, különös tekintettel arra az elvi álláspontra, hogy Aradon egész esztendőben a szabad versenynek kell érvényesülnie a színjátszás terén.

Ezt a polgármesteri határozatot most készítette Popa Constantin tanácsnok. A végzés a következő fontosabb feltételeket tartalmazza:

Aradváros vezetősége játszási jogot biztosít a városi színházban a román szinpartoló egyesület társulata, vagy társulatai számára, 1938. október elsejétől 1939. szeptember harmincadikáig. Ez a játszási jog azonban kizárólag arra az időre vonatkozik, amikor Aradon román társulat játszik, egyébként pedig a városvezetőség rendelkezik a színház felett.

Magyar színjátszás szempontjából a városvezetőség idősebb Szendrey Mihályt tekinti Arad szinigazgatójának és egész esztendőre — 1938. október elsejétől 1939. szeptember harmincadikáig — játszási jogot biztosít számára akkor, amikor a román szinpartoló nem veszi igénybe tényleges előadásokkal a színházat. Ez a játszási jog azonban szintén kizárólag a tényleges előadások időszakára vonatkozik, vagyis olyankor, amikor Szendrey társulata nem tar-

tózkodik a városban, vagy nem játszik, bárki más igényt tarthat a színház bérletére.

Aradon tehát nincs kizárólagossági joggal felruházott színházi bérlet, sem ami a román szinpartolót, sem pedig ami a Szendrey-féle magyar társulatot illeti. Szendrey, vagy más magyar társulat nem tarthat igényt a színházra, amikor ott román társulat játszik.

Ugy a román szinpartoló, mint idősebb Szendrey Mihály teljesen ingyen kapja a színház használati jogát, mindössze azt a kötelezettséget kell vállalnia, hogy a város által alkalmazott személyzetet, fűtő, stb. maguk fizetik, amikor a színház igénybe veszik. Fűtésről, világításról és hasonló kiadások fedezéséről a bérlet kötelesek gondoskodni. Fenntartja magának a város a falatozó és a színházi ruhatár hasznosításának jogát. Mindkét vonatkozásban bérbeadják a jogot és a bérlet városot illeti.

A színházbérbeadás ügyét szabályozó városvezetőségi határozattal kapcsolatosan Vład tábornok, polgármester kijelentette, hogy ezzel a rendelkezéssel Arad közművelődési lehetőségeit kívánta növelni.

— Nem tartom megengedhetőnek — mondta a polgármester — hogy bárkit is különleges jogokkal ruházzunk fel, hanem a város döntésének jogát kell biztosítanunk. Eppen ezért nem privilégizáltam a román szinpartoló egyesületet sem, mintahogyan ez az elv érvényesült a magyar szinigazgató jogainak megállapításánál is.

Arra a megjegyzésre, hogy amikor más magyar színházak számára is megközelíthetővé tették Aradot, akkor az állandó helyi szinpartolót esetleg hátrányos helyzetbe hozzák, mert távollétében egy vendég együttes lejátszhatja műsorát, a következőket jelentette ki a polgármester:

— Ez a szempont nem érdekelhet, mert csupán azt tartom szem előtt, hogy a város közönsége minél változatosabb és minél jobb kiszolgálásban részesüljön a színjátszás terén. Ezzel csak a szabadverseny lehetőségeit növeljük. Nagyobb lehetőség nyílik a kínálatra, ami csak az igények jobb kielégítését eredményezheti.

A városvezetőség határozata — mint már jelentettük — most már teljesen elkészült és annak megjelölően életbe is lépett, úgy hogy a színiévad már ennek rendelkezései szerint kezdődik meg.

Röntgensugarakkal igazolják Stuart Mária egykori lovagiának személyazonosságát

Stockholm. Amíg Európában mindenki pat tanásig feszült idegekkel icsi az események alakulását, a boldog Svédországot egészen más problémák nyugtalanítják. Az a kérdés: a faareveliei templom kriptájában őrzött hat mumiá közül melyik Bothwell gróf?

Néhány évtized óta Faareveljében járó turistáknak a templom kriptájában hat mumiát mutogatnak. A mumiák közül az egyik, amin az utazó társaságokat kalauzoló vezető mondja, Bothwell a szerencsétlen sorsu skót gróf. Stuart Mária lovagja, aki 1578-ban mint fogoly halt meg Dániában. A templom kriptája az utóbbi időkben igen megrongálódott és különböző munkálatok váltak benne szükségessé. Minthogy a városka idegenforgalmi nevezetességét egyre többen és többen keresik fel, a vá-

ros vezetősége elhatározta, hogy helyreállíttatja az omladozó földalatti helyiséget. Ugyan ekkor az egyik vezető személy részéről kétség merült fel, vajon tényleg az-e a skót lovag mumiája, amelyre az idegenvezetők felhívják a turisták figyelmét? Lehetséges — mondotta — hogy évek hosszú során át egy egészen más személyt mutogattak Stuart Mária romantikus kegyeltje gyanánt. A lelkiismeretesség ugylát szik Svédországban is erőny, mert rögtön egy társaság alakult, főleg orvosokból, amely azt a célt tűzte ki maga elé, hogy a modern orvosi tudomány segítségével fényt derít a „faareveljei rejtélyre.“ Az orvosok a maguk elgondolása szerint röntgensugarakkal akarják igazolni a skót lovag személyazonosságát — hogy milyen módon, az egyelőre „orvosi titok“.

bet ért el, mintsem azt kívánni lehetett volna az adott körülmények között.

Életének ötvenedik évében sok üdvözlés száll felé. Senki nála a magyar kisebbségtől jobban meg rem ér-

demelte. És ha a kormány napirendre tűzi a kisebbségi kérdés gyakorlati problémáit, ismét csak azt mondom: ez az a férfi, akit hívnia kell, mert egyenes és őszinte feleletet és magatartást ettől a férfitől fog hallani.

Lipót belga király és az olasz trónörökös-pár Párisban

Páris. (Rador.) Provost de Launey, Páris városi tanácsának elnöke a rádióban bejelentette Leopold belga király részvételét Albert király szobrának leleplezési ünnepségén. Egyben pedig annak a reményének adott kifejezést, hogy az olasz trónörökös-pár is valószínűleg elfogadja a meghívást. De Launey ezután kijelentette, hogy Páris városa volt az első, amely nagyra értékelte Mussolini gesztusát, amellyel létrehozta a müncheni értekezletet és ezáltal kiküszöbölte azt a kataklizmat, ami a világot fenyegette. Holnap Franciaország nagykövetet küld Rómába — mondotta az elnök. — Olaszország pedig nagykövetet küld Párisba, ami által a két ország közötti közeledést készítik elő.

Letartóztatták Blücher marsallt Vorosilov szolidaritást vállalt Blücherrel

Varsó. (Rador.) A Pátt távirati ügynökség jelenti Rigából: Beérkezett jelentések szerint Blücher tábornagy a kelet-szibériai szovjet hadsereg parancsnoka a szibériai Swierdlawsk-ban van letartóztatva. Az a gyanu merült fel ellene, hogy ukrainai tartózkodása idején ott a hadsereg fellázadt és ezt a lázadást ő kuszította volna elő. Az utóbbi tíz napban a távolkeleti szovjet hadseregben Blücher tábornagy teljes vezérkarán kívül 43 tábornokot tartóztattak még le.

A távolkeleti szovjet hadsereg hat politikai biztosát főbeöltötték. Blücher tábornagnak a távolkeleti szovjet hadsereghez intézett kiáltványát, amelyben Stalint azzal vádolta, hogy elárulta a kínai, spanyolországi és csehszlovákiai világforradalmat, elkobozták. Moszkvában úgy tudják, hogy Vorosilov tábornagy szolidaritást vállalt Blücherrel és kijelentette Stalin előtt, hogy abban az esetben, ha Blücher tábornagyot katonai bíróság elé állítják, lemond állásáról.

Fogápolás Kalodonttal-Egészségápolás

Beteg fogak az egész szervezetre nézve veszedelmesek lehetnek. Ezért helyes fogápolás, egyben egészségápolás! Használjon ezért állandóan Kalodont fogkrémet! Alaposan tisztítsa fogait és megóvja a veszedelmes fogkötőt. Kalodont az egyetlen fogkrém, mely a tudományosan elismert, fogkö ellen határos dr. Bräunlich-féle Sulforizin-Oleatot tartalmazza.

Most nagy tubusban is kapható

KALODONT fogkö ellen

A fascista nagytanács feltűnéstkelő határozatai

Róma. (Stefani.) A fascista nagytanács tegnap este 10 órakor kezdődött ülése hajnali háromkor ért véget. A tegnapi tárgyaláson kizárólag a faji kérdés szerepelt. A nagytanács a következő határozatokat hozta:

1. Tilos olasz férfiaknak és nőknek házasságot kötni hamita, semita és más nem árja fajhoz tartozókkal.

2. Tilos állami tisztviselőknek és hivatalos katonáknak bármely idegen nemzetiséghez tartozóval házasságra lépni. Azok, akik ilyenekkel, még árja fajhoz tartozóval is házasságot akarnak kötni, tartoznak előzőleg a belügyminisztériumtól erre engedélyt kérni.

A fascista nagytanács zsidóellenes határozatát azzal indokolja, hogy a nemzetközi zsidóság volt a fascistaellenes mozgalmak megindítója, ami Olaszország területén is érezhetővé vált azóta, amióta az emigránsok beözönlöttek az olasz birodalom területére. Ezek megrontották az olasz zsidók szellemét és is a fascista rezsim ellenségeivé tették őket, ami annál is inkább könnyű volt, mert a zsidóság nemzetközi vonatkozásai közismertek. A határozat szerint az antifascista erőket zsidó elemek irányítják. Ami a külföldi zsidóknak Olaszországba való belépését és kiutasítását illeti, a nagytanács úgy döntött, hogy bizonyos esetek kivételével nem utasítják ki azokat a külföldi zsidókat, akik 65-ik életévüket betöltötték és akik ez év

október 1. előtt olasz nőtt vettek el feleségül.

Kivételes elbánásban részesülnek a hadi érdemkeresztrel rendelkező önkéntesek és családtagjaik, illetve azoknak családtagjai, ahol az apa a fascista ügyért esett el, vagy pedig ugyanezért az ügyért megsebesült. Ugyancsak kivételes elbánásban részesülnek azok a családok, amelyek különleges érdemeket szereztek és ezeket az érdemeket speciális bizottság ismeri. A kedvezményeket nem élvező zsidók nem lehetnek tagjai a fascista pártnak, nem vezethetnek olyan cégeket, amelyek 100 személynél többet foglalkoztatnak és 50 hektárnál nagyobb földbirtokaik nem lehetnek. Békében vagy háborúban ezek katonai szolgálatot sem teljesíthetnek. A fascista nagytanács a közszolgálatból eltávolítandó zsidó tisztviselők részére teljes nyugdíjjogosultságot állapított meg és szigorúan örködni fognak, hogy a zsidó vallás és kultúra gyakorlását senki ne gátolhassa.

A fascista nagytanács nem zárja ki annak lehetőségét, hogy az európai zsidóság Etiópiába bevándorolhasson, amit főleg abból a célból tesz, hogy a Palesztinába irányuló kivándorlást elterelje. Természetes ez a kivándorlás csak ellenőrzés mellett történhet. A fascista nagytanács által megállapított feltételeket teljes egészükben meg is szüntethetik vagy még súlyosabbá tehetik. Minden attól függ, hogy a zsidóság milyen magatartást fog tanusítani az olasz fascizmussal szemben.

Csakhamar kiderült, hogy mind a két rab a nagyenyedi fegyház lakója. Azért jöttek az aradi törvényszék elé, hogy büntetésük egyesítését kérjék. Bisorca ugyanis sorozatosan elkövetett rablás és utonállás, valamint egyéb büntetékért egyszer tíz évi, máskor pedig hasonló bűnökért hat esztendő nehéz börtönnel sújtották. Kun Mátyást ugyancsak utonállásért, rablásért és verekedésért itélték el egyszer 5 évre, máskor 8 évre, végül pedig 6 hónapra. Bisorca szinte féltőlten került annak idején fogságba és a feldühödött falusiak vasvillái öreg, törődött embert csináltak az egykori rablóvezérből. Most csendesen várta mi történik vele és alázatos hajlongások közepette vette tudomásul, hogy a törvényszék október 11-én dönt majd kérése felett.

Kun Mátyás arra hivatkozott, hogy beteg. Haik Hangon mondta, hogy a nagyenyedi börtön könyvelője mondta neki: lehet egyesíteni a büntetéseket. Azt a külön kérést terjesztette elő, hogy a törvényszék döntését Aradon várja be, mert beteg. Blanariu ügyész a törvényszék figyelmébe ajánlotta, hogy a súlyosan elítélteket mindössze tíz napig tarthatja Aradon az ügyészség fogháza. Végül úgy határoztak, hogy Kun Mátyás ügyében is — hiszen amugyis összeláncolták Bisorcával — október 11-én döntenek.

A láncsörgető kis menet csendben elvonult. Egy parasztfasszony somfordált utánuk csupán. Kun Mátyás hozzátartozója lehetett. Titkon néhány szót váltottak. A jelenlévők szánakozva néztek utána. Csak a börtönőr élvezte szerepét. Feszesen kihúzta magát, hiszen a két leghíresebb aradmegegyei bánditát bizták rá.

Két hirhéd bandita

Bisorca Ioan és Kun Mátyás újra az aradi törvényszék előtt

A nagyenyedi fegyházból hozták őket Aradra. — Büntetésük egyesítését kéri

A törvényszék második tagozata pénteken délután előtt apróbb bűnügyeket tárgyal. Az érdekeltek, vagy akik csak azért jöttek el a törvényszékre, hogy izgalmas tárgyalást hallgassanak végig, inkább a folyosón lézengtek mint a tárgyalóteremben, ahol szórakoztató ügy egy sem akadt. Az ügyvédek is csoportba verődve a terem ajtaja előtt beszélgettek, amikor a törvényszéki folyosó valamely hangoságát váratlanul érdekes esemény szakította meg.

A folyosó végén két férfi tűnt fel, hátuk mögött szuronyos fegyőrrel. A két, látszólag megviselt férfire nagy gondot fordíthattak, mert az egyiknek balkeze, a másiknak lábához volt láncolva. Mindkét

lánc karvastagságu karikában végződött. A kísérteties láncsörgetésre ugyancsak felfigyelt mindenki és csakhamar nagy tömeg kísért be a rabokat a tárgyalóterembe. A két törődött rab szótlanul ült egymás mellett és várta, hogy rájuk kerüljön a sor.

Egy óra után végre rájuk került a sor. A jegyző hangja harsányan szólította előbb az egyiket: — Bisorca Ioan!

A hirhéd hegyaljai bandita, mert ő volt az egyik rab, már indult a bírói emelvény elé, de a lánc nem engedett, úgy hogy megvárta amíg felhangzott a másik név is:

— Kun Mátyás.

Borzalmas büntény Braila közelében

Braila. Greci községben borzalmas büntény történt. Ion Ion 52 éves csősz barátjával, Colea Parascivával mulatott és eközben összevesztek. Colea pofonította a csőzt, aki a földre zuhant. Colea ezután elővette kését és a csősz homlokába szurt olyan erővel, hogy a szerencsétlen ember agyveleje kifolyt. Tettének elkövetése után áldozata holtteste mellé feküdt, ahol reggel megtalálták. Amikor a gyilkos kijózanodott és ráébredt tettére, a Duna-deltába menekült és elbujdosott.

CENTRAL: 3, 5, 7.15 és 9.30 órákor

Riadó Pekingben

(A kínai boxerláadás eseményéből)

GUSTAV FRÖHLICH, LENY MARENBACH, PETER VOSS
Legújabb Fox-híradó: Chamberlain berehtesgad eni látogatása.
Daladier és Bonnet londoni utja.

ARADI KOZLONY

Aradon: 11-és. Sürgőnycim: KOZLONY

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
ARAD, Bul. Reg. Maria No. 19.

Előfizetési áraink:

Égész évre ... 840 lei || Negyedév. e 210 lei
Félévre ... 420 || Egy hó. apra 70

Korszerű hirdetések

Az élet megy a maga útján tovább... Hlába dübörögnék lázas gyorsasággal az események, a megszo- kott élettempó esendés lüktetése, az élet ritmusa változatlan, mintegy jelezve, hogy az élet tovább folyik.

Ujrastelik a térképet. Emberi sorsok és életetek változnak meg óráról-órára, a bizonytalanság fekete felhői terpeszkednek az égen, az emberek élni akarása azonban minden bajon és válságon átüt és követeli a maga jogait.

Olvassuk a lapokat. És az első oldalak politikai szenzációit mellett nem kisebb érdekességgel bír az utolsó oldal is, ahol a hirdetések jelennek meg. A fogkrém és borotvaszappan, a szörme és női kalapudonságok helyett egészen más hirdetések olvashatók a cseh-országi német és cseh újságok hasábjain. Néhány hirdetés mutatóba:

A legjobb üzleti és lakóház Teplitz-Schön- nauban hasonló prágai, vagy csehvidéki objektumért elcserélésre kerestetik.

Karlsbadl bérház, tehermentes, kerttel és udvarral, hasonló prágai, vagy prágakörnyéki objektumért eladó, vagy elcserélhető.

Két nagy gablonzi bérház eladó, esetleg elcseréltem prágai hasonló bérházakért.

Jobb üzleti és magánház Teplitz-Schön- nauban, Turnban jutányos áron azonnal eladó.

Ezek a házak ott állnak szilárdan és békésen és új gazdára várnak. Olyan gazdára, aki majd nyugodtan tud bennük lakni. Mert akik eladásra kínálják, azok régi házuikkal együtt régi életüket is újá akarják szervezni.

— IDŐJÓSLAT. Felhősödés és a hőmérséklet csökkenése várható.

— ZÜRICH I TÖZSDEZARLAT: Páris 11.77 és fél, London 21.06 és fél, Newyork 438.50, Brüsszel 74.22.50, Milánó 23.07 és fél, Amszterdam 238.70, Berlin 175.70, Prága 15.10, Varsó 83, Belgrád 10, Bucuresti 3.25.

— A kultuszminiszter Kolozsvárra utazott. Bucuresti. Colan püspök ma este Kolozsvárra utazott, ahonnan hétfőn tér vissza a fővárosba.

— Marinescu egészségügyi miniszter váratlan látogatása Kolozsváron. Marinescu tábornok, közegészségügyi miniszter kedden Décs felől gépkocsin váratlanul Kolozsvárra érkezett. A Décs és Kolozsvár közötti utvonalon levő községekben megállította kocsiját és mindenütt érdeklődött az egészségügyi ofenzíva végrehajtásának módzatairól.

— ATALAKITJAK A KÖZOKTATÁSÜGYI MINISZTERIUM BELSŐ SZERVEZETÉT. Bucurestiből jelentik: A nemzetnevelésügyi minisztériumban törvénytervezet készült a minisztérium belső szervezetéről szóló törvény módosításáról. Illetékes helyről nyert értesülés szerint a „Casa Scoalelor“ megszervezését szabályozzák.

— Tárgyalják a nemzet munká védelméről szóló törvény módosítását. Bucuresti. A nemzetgazdasági minisztériumban ma déjelőtt a román személyzet alkalmazásának ellenőrzését végző bizottság ülést tartott. Az értekezleten számos kihágást elkövető vállalat ügyét vizsgálták felül és bírságokat vetettek ki, valamint figyelemztetéseket küldtek több vállalatnak. Ezután tárgyalás alá vették a román személyzet alkalmazásáról szóló jelenlegi törvény módosításáról intézkedő törvénytervezetet. Az új tervezet szorosabb együttműködést teremt a felülvizsgáló bizottság és az egyes szakmai szervek között.

— Megsürgette az igazságügyminiszter az állampolgársági revízió befejezését. Bucurestiből jelentik: Az igazságügyminiszter rendeletet küldött a törvényszéki elnököknek és megsürgette az állampolgársági jogok revíziójára vonatkozó munkálatokat. A munka befejezését a statisztika összeállítására parancsolja.

— Averescu tábornagról. Gogáról és két volt aradi püspökről uccát neveztek el Aradon. Vlad Alexandru tábornok. Arad város polgármestere pénteken rendeletet bocsájtott ki, amelynek értelmében öt aradi ucca nevét megváltoztatta. Ezek szerint október hetedikétől kezdődőleg a Calea Banatului Alexandru Averescu tábornagy utnak, a Colonel Pirici-uccát — a színház mögött — Octavian Goga uccának, a Ioan Calvin uccát Grigorie Comşa püspök uccának, a Seminarului uccát Ignatie Pap püspök uccának és a Consistorului uccát Episcopiei uccának nevezik. Intézkedés történt, hogy ezekben az uccákban a házszámokat és az uccajelzések tábláit kicseréljék.

— Házasság. Imre Erzsike és Frehr Béla szombat este hét órakor tartják esküvőjüket a Moszóczy-telepi római katolikus templomban.

— MEGVALTOZTATTÁK AZ ÁLLAM ELLEN INDITANDÓ KÁRTÉRÍTÉSI KERESETEK JOGSZABÁLYAIT. Kolozsvárról jelentik: A hivatalos lap egyik legközelebbi számában rendeltörvény jelent meg, amely gyökeresen megváltoztatja az állam és állami intézmények ellen indítandó kártérítési keresetek mai jogszabályait. Az új rendeltörvény értelmében az állam és az állami intézmények ellen nem lehet kártérítési keresetet indítani addig, amíg a kártérítési kereset alapjául szolgáló intézkedés törvényességét a közigazgatási bíróság meg nem állapítja.

— Ötmillió segély a gyapottermés fokozására. Bucuresti. A gyapottermesztés fokozásának érdekében, amely egyébként a tavalyi természettel szemben az idén 1800 hektárról 6000 hektárra emelkedett, a nemzetgazdasági minisztérium elhatározta, hogy a nemzeti textilipar számára 5 millió leies segélyt utal ki. A jövő évben a termelés már 20—30.000 hektáron történik. Az idei gyapottermés értéke körülbelül 30 millió leit tesz ki.

— Döntés az arany áráról. Bucuresti. A bányászati felelősségek intéző bizottság legutóbbi ülésén elhatározta, hogy a harmincnegyzé százalékos felár, amelyet a Banca Nationala az átvett aranyról fizet, nem képezi az ár kiegészítő részét.

— EGYMILLIÓ LIRÁT CSEMPÉSZTEK KI OLASZORSZÁGBÓL. Rómából jelentik: Olaszországban nagy arányú valutacsempészség történt. Egymillió lira értékű valutát csempészték ki. Hivatalosan jelentik, hogy az ügyvel kapcsolatban a rendőrség letartóztatta Godinis márkít és feleségét, meg Sacerdoti római tőzsdeügynököt.

— Zsigmond Miklós könyvének sikere. Hetekkel ezelőtt jelent meg Zsigmond Miklós aradi hírlapíró „Az élet riportjai” című könyve, amely őszinte, nagy sikert aratott. Zsigmond Miklós könyve iránt igen nagy érdeklődés mutatkozik, mert a szerző érdekes megfigyelésekkel teli történeteiben színes elevenséggel és korhűséggel eleveníti fel a múlt és közelmúlt eseményeit. Érthető, hogy több hét letelte után is igen nagy érdeklődés mutatkozik „Az élet riportjai” című könyv iránt.

Ovatosság

— Mikor megy a legközelebbi vonat?
— Három óra múlva.
— És az ellenvonatot?
— Holnap reggel.
— Hát! Istennek!.. Akkor nyugodtan átme-
hetek a sínekre.

— Lord Lloyd Bucurestiben. Bucuresti. Ma érkezik meg a fővárosba lord Lloyd, Egyiptom és Szudán volt kormányzója. A lord a Bibescu hercegi pár vendége lesz.

— Magyar minisztertanács. Budapestről jelentik: A magyar kormány tagjai Imrédy Béla miniszterelnök elnöklété mellett csütörtökön este minisztertanácsot tartottam, amely éfélig húzódott el. Pénteken este a magyar kormány tagjai újabb minisztertanácsra ültek össze.

— Románia benzint szállt Japánba. Bucurestiből jelentik: A Románia és Japán között történt megállapodás értelmében a távolkeleti országba 20 ezer tonna könnyűbenzint visznek ki.

— Letartóztatták a „Resita” egyik tisztviselőjét. A „România de Vest” jelentése szerint a rendőrség őrizetbe vette a Resita-művek Bocinschi nevű tisztviselőjét, akiről kiderült, hogy az üzemből olyan rajzokat vitt magával, amelyeket titkosoknak minősítettek. A vizsgálat befejezése után a tisztviselőt — amint az emlitett lap jelenti — a hadbírósnak adják át.

— Dr. Téthy Pál hazaérkezett. Ismét rendel.

— Az aradi rendőrkvesztura katonaiügyl osztálya közli az 1900—1914-ben született, 1922—1936-os korosztálybeli orvosilag felmentett (scutit, dispensatú reformmat) katonakötelezettekkel, hogy a jelentkezésre szóló behívójuk megérkezett. Ezért az érdekeltek a leg-sürgősebben, legkésőbb két napon belül jelentkezzenek a központi rendőrség 30. számú szobájában levő katonaiügyl osztályon. Ugyancsak jelentkezzenek behívójukért az 1937-es korosztályhoz tartozó Pelcz János, Krausz Imre, Juhász István, Felicean Dumitru, Aschert Antal, Lendáh Imre, Konsitzky József, Káloki Dénes. Mindazokat, aki nem jelentkeznek behívójukért, az idevonatkozó törvény teljes szigorával büntetik.

— Meghalt Berecz János dr., szegedi orvostanár. Budapestről jelentik: Berecz János dr., a szegedi egyetem kiváló orvosprofesszora ötvenhat éves korában Budapesten elhunyt.

— Dr. Mátrai-Nedella P. orvosi rendelőjét október 1-től a V. Goldis 12-a sz. alj az Eminescu-ucca 2. sz. alj (Bancara-palota) helyezte át. Rendel 3—6-ig. Rövidhullámkezelés d. e. 11-től fél 1-ig.

— Huszezer tonna románai buzá vásárol Hollandia. Bucuresti. Október elsején lépett életbe a Románia és Hollandia között létrejött egyezmény. A megállapodás értelmében Hollandia kötelezi magát, hogy huszezer tonna buzá vásárol Romániától. Amennyiben 1939. július 1-ig bezá- ról a szükséglet megkivánná, úgy a fentebb emlitett mennyiség növelhető. A kivétel ellenérté- kének harminc százalékaival az exportörök szabadon rendelkezhetnek.

— A „Societatea pentru Ajutor Mutual a Pensionarilor din Arad si Judef” (Nyugdíjasok Kölcsonös Segélyző Egyesülete), Boulevardul Regele Ferdinand No. 37. Értesítjük az állandóválasztmányi tag urakat, hogy a rendes havi választmányi ülést közbejött akadályok folytán nem tartjuk meg ezen a héten szombaton, csak a jövő hét szombatján, f. hó 15-én délután 4 órakor az egyesület helyiségében. Tudatjuk Zalay Alexa nejjével, hogy a CFR I. oszt., 171143. sz. carnete a vasuti titkárságnál van és ott átvehető. Teodor Stan, elnök.

— Ma kísérik át az ügyészségre a felbujtással vádolt trafikost. Az aradi rendőrség bünygyi osztályán pénteken befejezték a Bleier-féle trafikbetörés tettesé- nek, Grümmer Ferencnek kihallgatását. A felbontó be- törő bünlajstromát összeállították és ezért szombaton délelőtt átkísérték az ügyészségre. Ugyancsak szom- baton kísérik át az ügyészségre a betörésre való felbuj- tással vádolt trafikost is, akiről Grümmer azt állította, hogy ő biziatta, hogy törjön be konkurensének, Bleier Árpádnak üzletébe és a betörésből zsákmányolt árut ő vásárolta meg.

— Felbeverték és kiraboltak egy költözőkő tanárt. Patach Liviu román tanárt Bánffyhadnagy Kolozsvár- ra helyezték át. A tanár berendezését vasuton költöz- tette át Kolozsvárra. Utközben ismeretlen egyének hatoltak be a vasuti kocsiba, egy kemény tárggyal fej- beverték a tanárt és mintegy 600 ezer lei értékű tár- gyat magukkal vittek.

— Revolveres éjszakai betörő-üldözés Aradon. Teg nap a késő esti órákban a városban razzizáló detektívek igazolásra szólítottak fel egy fiatalembert. Ez ahelyett, hogy eleget tett volna a hatósági közegek kívánságának, futásnak eredt. A detektívek üldözöbe vették a Carot- köruton keresztül a park felé menekülő, de az egyre nagyobb előnyhöz jutott. Erre az egyik detektiv revolvert rántott és a törvényes felszólítások megtétele után ijesztésképen a levegőbe lött. A remélt hatás azonban nem következett be és az üldözött az Av. Georgescu-uccán át a parkba igyekezett, amikor Mo I. Ioan közrendőrnek sikerült beérni a fiatalembert, akit azután a központi rendőrségre állítottak elő. A bekísért kihallgatása folyamatban van.

A nemzetnevelésügyi minisztérium elrendelte, hogy Ditró község vezetősége adja át ismét rendeltetésének az elfoglalt és lezárt felekezeti iskolát

Csikszereda. Többnyire foglalkoztunk már az- zal a vizzályal, amely a felekezeti iskola helyisé- gének tulajdonjoga körül Gyergyóditró egyházköz- sége és a község vezetősége között felmerült. Is- mertettük a községi előjárásnak azt az intézke- dését, amellyel a husvét szünetében csendőri kar- hatalommal elfoglalta az iskolaépületet, a tanter- meket lezáratta és ilyen formán a felekezeti iskola háromszázötven tanulójának magánlakásokban bé- relt helyiségekben kellett befejeznie a tanévet.

A nemzetnevelésügyi minisztériumból most nemrégben rendelet érkezett a község vezetőségéhez, amelyben elrendelték, hogy a község a felekezeti iskola eddig lezárt és üresen álló épületét használat végett azonnal adja át az egyházközségnek.

Az idejében jött intézkedés nagy örömet kel- tett a község lakossága körében s az iskolában is- mét megindult a tanítás.

— Fertőtlenített cigánykaraván. Pénteken délelőtt 15 kétlovas szekérrel járó beszarábiai cigánykaraván: kísérték be az aradi rendőrségre. Az előállítottakat a rendőrségről a fertőtlenítő intézetbe kísérték és a kel- lő desinfektálás után megkezdik kihallgatásukat, mert azt gyanítják, hogy a cigányok több betöréssel lopást követtek el.

— GYÖKERESEN ÁTSZERVEZIK AZ ÁLLAMI OSZTÁLYSORSJÁTÉR JÁTEKTERVÉT. Bucuresti- ből jelentik: November 15-től kezdődőleg gyökeresen átszervezik az állami osztálysorsjátékok játéktervét. Két szériában összesen 200 ezer sorsjegyet hocsáta- nak ki, összesen százezer számmal ellátva, különböző nyereménytétellekkel, amelyeknek összege 392 mil- lió 472.000, vagyis az összes sorsjegyek 68.23 száza- léka lesz. Ezenkívül lesz még néhány hatmillió, 34 egymillió, 74 kétszázezer leles, 486 százezer leles nyeremény.

— Áramszünetek. A villanytelep igazgatósága ér- tesít a nb. fogyasztóközönséget, hogy nagyobb mérvű javítások miatt f. hó 9-én, vasárnap, kedvező idő ese- tében az áramszolgáltatás szünetelni fog reggel 7.30 órától este 7 óráig a Str. Eminescu, V. Stroescu, C. Saguna és a Maros folyó által bezárt részeken.

Betársulnék 100—250 ezer le'el

rentabilis üzembe, vagy vállalatba.
Ajánlatokat: „Tőke biztosítva” jeli- gere a kiadóba. 6193

— Az Aradi Torna Egyesület turista-osztálya a szép időre való tekintettel vasárnap megrendezi a VII. csillagturáját, amely 13 irányból indul és a kis Kladova-völgyben levő csurgó-forrásnál lesz a találkozó. Az I., II., III., IV. és IX. tura a reggel 5 órai villa- mossal, a többi tura a 8 óraival indul, a kerékpárosok szintén 8 órakor indulnak a villamosmegállótól. Az agi- lis vezetőség külön szórakozásokat iktatott be a ta- lálkozóhelyen: szálharmonika-zenekarunk, mandolin- gitár zenekarunk játszik a szép turisadalmat, továb- bá lesz zabálóverseny és lekvároslepény-évés. stb. Bö- vebb felvilágosítás egész nap klubhelyiségünkben, Pia- ta Avram Iancu 21. alatti. Trezina nem indul.

Megkéseltek egy székudvari gazdát

A csendőrség beavatkozása vetett véget a nagyobb veszedelmeknek

Székudvarról jelentik: Véres verekedés zajlott le az Aradmegyében levő Székudvar községben. Cioban Petru 24 éves gazdálkodó, amikor tegnapi délután el akart távozni Ardelean Dumitru korcs- májából, két kiskorival találta magát szemközt, akik láthatóan Ciobanba akartak beleszökni. Miután a kötekedők néhány héttel ezelőtt a községben már összeszurkáltak két embert, Cioban el akarta ke- rülni a velük való összetűzést. A garázda kiskoruiak közül a fiatalabb azonban kést rántott és azzal két- szer Cioban vállába szurt. A meglámadott gazdál- kodó szembefordult a késelővel, aki erre a bal szemé alatt hat centiméter hosszú és meglehetősen mély sebet ejtett. Cioban erre balkezét védőleg ma- ga elé emelte, mire a merénylő többször a védtelen gazdálkodó kezébe szurt.

A súlyosan összeszurkált Cioban Petru, szo- rongatott helyzetéből kétségbeesetten igyekezett menekülni és erős futással a közelben lakó orvos háza felé iramodott. Támadói azonban utána ve- tették magukat és az orvos házában udvarág kö- vettek, ahol a több sebből vérző ember a vérvesz- tés következtében eszméletlenül összeesett. Az izgalmas jelenetek színhelyén időközben mintegy

Felmentett a törvényszék 40 magyar gazdát

Szatmárról jeletik: A legutóbbi képviselővá- lasztás alkalmával — amint annakidején részlete- sen megírtuk — az akkori megyefőnök Szatmár- megye huszonhat magyar lakosságú községét le- zártta. Az intézkedést azzal magyarázta, hogy a községekben a szavazás előtti napon ragályos be- tegség lépett fel s a járvány továbbterjedését min- den rendelkezésre álló eszközzel meg kell akadá- lyoznia. Az érdekelt vezetők a megyefőnök rende- letének megjelenése után felkeresték a vármegyei főorvost, aki kijelentette, hogy hozzá egyetlen ra- gályos megbetegedésről sem érkezett jelentés. Ké- sőbb mintegy negyven magyar ember ellen kihágási jegyzőkönyvet vettek fel, mert a tilalom ellenére el- hagyták a falut és leszavaztak. A kihágókat tör- vényszék elé állították. A bizonyítási eljárás során kiderült, hogy a faluban egyetlen ragályos beteg sem volt s a földműveseket a kormánypart megbí- zottai engedték utra, azzal az utasítással, hogy a kormánypart jelöltjére szavazzanak le. Mivel ők a saját belátásuk szerint adták le szavazataikat, megindították az eljárást. A törvényszék most vala- mennyi vádlottat felmentette.

— Két napig vánszorgott golyóval a szívében. Rho- desből jelentik: Egy James Hurwood nevű bányász a munkahelyén összeverekedett három társával. Ezek egyike revolvert rántott és nyolc lövést adott le egy- másután a szerencsétlen emberre, aki összeesett, mint- ha villám sújtotta volna. Munkatársai otthagyták vére- ben. Másnap reggel, mikor a munkát a tárnában ismét megkezdtek, azt tapasztalták, hogy Hurwood már nincs ott, ahol lelőtték. Nyugodtan tovább dolgoztak, mignem két nap múlva a délelőtti órákban néhány detektiv je- lent meg és az egész társaságot letartóztatta. Csak ez- után derültek ki egy olyan esetnek a részletei, amelyen- ről a világ még nem hallott. Hurwood ugyanis, mikor magához tért eszméletlenségéből, elvánszorgott a te- lepről és majdnem két napig bandukolt, míg a szomszéd faluba ért, ahol beállított az orvoshoz. Rögtön megrent- genezték s megállapították, hogy Hurwood, akinek tes- tében négy golyó akadt meg, egyet ezek közül a szív- burkában cipelt el nyolc kilométerre. Ennyit tett meg két nap alatt. Még ahhoz is volt ereje, hogy megtegye vallomását. Azután összeseroskadott. Bevitték a kórház- ba, megoperálták és a bányász most már ul van min- den veszélyen.

Cirkuszban

— Kérem, beszélhetnék azzal a művésszel, aki esténként kettőjűreszel egy nőt?
— Igen, de miért?
— Volna egy megbízásom a számára.

— Az aradi hetipiác áral. Az aradi hetipiácról ár- jelentésünk a következő: Zöldspaprika 3—4 darab 1 leu, csipős paprika 8—10 darab 1 leu, bur- gonya 3.50—4, hagyma 4—5, keikáposzta 1—2, torma 2—6, lencse 8, borsó 28—33, piros paradicsom 5—6, kékparadicsom 2—3, spenót 5—6, fokhagyma 12, fejes- káposzta 2—8, zöldség 2, saláta két darab 1 leu, csö- veskukorica 1—2 lei darabja. Gyümölcspiác: Alma 4—12, körte 5—18, dió 18—20, hámozott dió 70—75, szilva 7—8, szőlő 5—14, birsalma 7—10. Baromipiac: Tyúk 60—90, kövér liba 360—420, sovány liba 140—160, csir- ke 30—70, kövér kacsa 180—240, sovány kacsa 60—80 lei páronként. Tojás 1.70—1.90 lei. Tejtermékek: Tej literje 4—5, tejfel 29—40, vaj 70—80.

öt száz főnyi falubeli férfi, asszony és gyermek gyűlt össze. Ezek két táborra oszlottak. Az egyik csoport tagjai meg akarta lincselni a késelők hi- rében álló kiskoruiakat, míg a másik tábor a védel- mükre kelt.

Már-már nagyobb arányú véres összetűzéstől lehetett tartani, amikor szerencsére még idejében több fegyveres csendőr érkezett az űrsparancs- nok vezetésé alatt.

A felszólítás elhangzása után a vere- kedőkre nézve fenyegető magatartást tanúsító tö- meg oszladozni kezdett. Közben megérkezett az or- vos is, aki kezelés alá vette a súlyosan sebesült Cioban Petrut, akinek sebei az orvosi megállapi- tás szerint husz nap alatt gyógyulnak, ha kompli- káció nem következik be. Cioban Petru arra azon- ban a hatalmas vágás következtében forradásos marad.

A súlyos konfliktust kiobbantó késelőket a csendőrség őrizetbe vette, azonban kiskorúságukra való tekintettel nem hallgatták ki, hanem be- kísérték őket az aradi kiskoruiak bíróságához, ahol részletes vallatás alá fogják őket arra vonatkozó- lag, hogy miért késeltek meg Cioban Petrut.

AZ ARANYÉR

állandó viszketési ingere és gyötrő fájdalmai végül is idegeit teszik tönkre. Szabaduljon ettől a kintől, Goedecke féle Anusolvég- bélkupok gyors enyhülést és gyógyulást biztosítanak.

ANUSOL
GOEDECKE

Cáfolják a japán—kinai tárgyalások hírét

Tokio. (Rador.) Azokkal a hírekkel szem- ben, mintha a kinai—japán viszály ügyében bi- zonyos eszmecsere indult volna meg, a japán külügyminiszter a következőket hozta nyilván- osságra:

„Még Hankeu városának eleste után sem látjuk lehetőségét annak, hogy eszmecsere in- dulhasson meg. Annál kevésbé, minthogy a hankeui győzelem leszállította Csangkaisik tábornagy szerepét és vele a japán kormány semmiféle kapcsolatot sem kíván fenntartani a jövőben.”

Kinai körök is közlik, hogy egy japán kül- nitménynek sikerült a Hankeu—sanghaji vasút vonal egy részét elfoglalnia.

Átköltözködés!

KENDERESSY László okl. építész, építőmester, irodáját Bul. Reg. Maria 17., I. em. alá helyezte át. TEL.: 20—74

— NEM LEHET TÖBBÉ OAZZAL ELKÖ- VETNI ÖNGYILKOSSÁGOT! Stockholmból je- lentik: Az utóbbi időkben történt öngyilkosságok arra ösztönözték a stockholmi gázművek igazga- tóságát, hogy az egészségre ártalmas mérges anyagokat vonja ki a közfogyasztásra szánt vilá- gitógázból. Hónapokon át tartó fáradhatatlan munka után végre sikerült az erre szükséges vegyi eljárás szabályait megtalálni, így a gázzal tör- ténő öngyilkossági kísérleteket eredményesen meg lehet akadályozni. A találmányt már bejegyezték a védjegyeket nyilvántartó hivatalban.

Ovartéri villanegyedben

autóbusz megállónál, egyik legszebb sarok- telek építkezésre, vagy eladási-telep cél- jaira kiválóan alkalmas, eladó. Bővebbet: Str. Moise Nicoara 1., ház mesternél.

— Megjelent a Színházi Élet új száma. Petrovics Elek vezércikke vezeti be a Színházi Élet e heti számát, mely Bethlen Margit grófnő cikkében képes beszámolót ad a heti színházi bemutatóról, Szomorú Dezső pedig az Operaház első idej előadásáról irt cikket. Irodalmi Élet, sok érdekes riport, nagy mozi, sport, divat-rova- tok, 16 oldalas moziregény és rengeteg érdekes olvas- nivaló egészíti ki a Színházi Élet új számát, mely darab mellékletül közli a „Nincsenek véletlenek” című nagy- sikerű szindarabot. Sláger kottamelléklet: „Most a sze- medbe nézek”, rádiómelléklet, színes gyermeklap, nagy rejtvényrovat van még a Színházi Élet új számában, melynek ára 20 lei. Előfizetési díj negyedévre 250 lei. Kiadóhivatal: Budapest, VII., Erzsébet-körut 7.

INSPEKCIÓS GYÓGYSZERTÁRAK:
ANGEL gyógyszerész, Piata Catedralei 16. (Tel.: 15—30.)
OMESCU gyógyszerész, Bulev. Reg. Maria 16 (Tel.: 14—80.)
KESZTENBAUM gyógyszerész, Strada Mără- sestij 68. (Tel.: 14—70.)

„SCALA” NAGYFILMEK SZNHÁZA

TEL.: 20-10.

Ma, szombaton a n. 8 órákig, elc. ó he yárákval a Scala mozgóba

Párisi melódia

Rosemary Lane Rudy Vallee és a Schne- kelfritz humoros jazzband hangulatifilmje.

Eclair Journal. Előadások kezdete 5, 7.15, 9.30

SPORT KÖZLÖNY

Vasárnapi mérkőzések játékvezetői

Nemzeti bajnokság:

Gloria—Sp. Studentesc, Gloria-pálya, 16 órákor, határbírók: Adamovici és Ciorogariu. Játékvezető személtve ismeretlen.

Ker. I. oszt.:

Mica—AAC, AAC-pálya, 10.45 órákor, bíró: Burdan, határbírók: Fock és Barta.

Astra—Hakoah, Astra-pálya, 10.15 órákor, bíró: Goicea, határbírók: Gombos és Milancovici.

ATE—Gaiana, Gloria-pálya, 10.15 órákor, bíró: Macian, határbírók: Lutai és Gábor. Tricolor—Crisana, Gloria-pálya, 14.00 órákor, bíró: Craznic dr., határbírók: Burdan és Sasu.

Transilvânia—Unirea, Tricolor-pálya, 16 órákor, bíró: Cristea, határbírók: Höhm és Weinberger.

Egyetértés—Titanus, Egyetértés-pálya, 16 órákor, bíró: Oprita, határbírók: Schneider és Polareczky.

Ker. II. oszt.:

Frontiera—Sparta, kurticsi pálya, 15 órákor, bíró: Chiral.

Banatul—Vulturul, Banatul-pálya, 15.45 órákor, bíró: Pfeiffer, határbíró: Kradigaty.

Szövetségi díj:

Gloria—Crisana, Gloria-pálya, 8.30 órákor, bíró: Vagalau.

Hakoah—AMTE, AAC-pálya, 13.30 órákor, bíró: Musca.

Transilvânia—ATE, Tricolor-pálya, 10.00 órákor, bíró: Ipsilanti.

Ifjúsági bajnokság:

Astra—Hakoah, Astra-pálya, 8.30 órákor, bíró: Darázs.

Fortuna—Tricolor, Unirea-pálya, 10 órákor, bíró: Vatjanu dr.

ATE—Gaiana, Gloria-pálya, 12.00 órákor, bíró: Czégka.

Banatul—Olimpia, Banatul-pálya, 14.00 órákor, bíró: Kradigaty.

Transilvânia—Unirea, Tricolor-pálya, 14.15 órákor, bíró: Mara.

Egyetértés—Gloria, Egyetértés-pálya, 14.15 órákor, bíró: Ardelean.

AMTE—AAC, AAC-pálya, 15.30 órákor, bíró: ?

Vezetett az Újpest

Ferencváros nyerte a második derbyt Budapesten

Három játékost állított ki a játékvezető az izgalmas mérkőzésen.

Csütörtökön hatezer főnyi közönség előtt játszották le a második derbyt a Ferencváros pályáján Budapesten. Az eredményt az Aradi Közlöny már a tegnapi számában közölte, részletekben pedig itt adunk beszámolót az izgalmas összecsapásról. Az Újpest az első félidőben határozottan fölénybe került, de mindkét részről rendkívül élvezetes akciók bontakoztak ki. Feltűnő jelenet játszódott le az első félidő 33-ik percében, amikor is Vincze beletalpalt Sárosi III. lábába, mire a fiatal Sárosi gyomronrugta az Újpest játékost. Hertzka játékvezető mindkettőjüket elküldte a pályáról. Az első gól a félidő 40-ik percében esett, amikor is Kállay 20 méteres büntetője védhetetlenül vágódott a Ferencváros kapujába.

A második félidőben a Ferencváros jön frontba és a 27-ik percben Tancos nagyszerű lefutása után a pontos beadást Toldi élesen a hálóba fejele 1:1. A 34-ik percben egy ártatlannak látszó beadás Fekete kezét éri, a bíró hajadéktalanul 11-est ítélt, amit Sárosi dr., aki ezévből első gólját rugta ezzel, értékesít. A gól után közvetlenül a kitűnően játszó Szücs megjegyzést tett Hertzka bíróra, amire ez kiállítja. A kilenc emberre olvadt Újpest beszorul, de a Ferencváros csatárai a legjobb helyzeteket is sorra hagyják ki, végre a centerhalfet játszó Lázár megünne a csatárok tehetetlenségét és 30 méterről beállítja a végeredményt 3:1. A két csapat legjobbjai: Pósa, Szalay, Toldi, Futó és Szücs.

Románia megkezdte készülődéseit a helsinki olimpiászra

Kikérik az egyes szövetségek véleményét

A romániai sportszövetség állandó bizottsága ülést tartott és ezen alkalommal foglalkozott a helsinki olimpiász kérdésével, amelyet tudvaleg 1940-ben rendeznek meg Finnországban. Az országos főszövetség elhatározta, hogy bizottságot küld ki, amelynek az lesz a feladata, hogy Románia részvételét megfelelően előkészítse. A kinevezett bizottság tagjai a következők lesznek: Plagino G., Savu M., Boerescu N., akik a Románia Olimpiai Bizottság tagjai és Zaharie C.

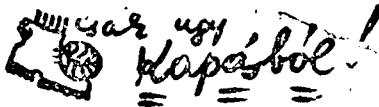
A bizottság kikéri az egyes szövetségek véleményét arról, hogy milyen formában képviselik el az olimpiáson való részvételt és milyen előkészületeket kívánnak tenni.

Vasárnap délelőtt AAC—Mica az AAC-pályán

Nagy érdeklődés előzi meg az atléták és a Mica csapatának összecsapását. A kitűnő sárga-fehérek egész héten keresztül szorgalmas edzéssel készültek a mérkőzésre, amely a kerületi bajnokság legizgalmasabb küzdelmének ígérkezik. Az AAC csapata most formában van és remélhetőleg sikerülni fog a veretlenül vezető Mica együttesét kétvállra fektetnie.

Az utolsó edzés után az AAC csapatát a következőképpen állították össze: Hofer — Vass, Ujj — Lingurár, Zoller, Koloncics — Eberlein, Komjáthy, Incze, Kozsaniczy, Prokopetz. A jobbös-

szekető helyére az ifjúsági sorban lévő Komjáthy került, akiben nagyon bizakodnak az AAC vezetők, mert kemény és fejlődőképes játékos. A mérkőzést megelőzően az AAC és a Gloria oldboycsapatai találkoznak fél tíz órákor.

A külföldi sajtóban olyan hírek jelentek meg, hogy a belga Langenus nem vezeti az október 16-iki román-magyar futballmérkőzést. Ez a hír nem bizonyult valósnak, mert Langenus bejelentette, hogy vállalja a mérkőzést. Az október 15-iki B) csapatok mérkőzését az eredeti terv szerint a lengyel Schneider vezeti.

A Sp Studentesc átiratot intézett a Ripensiahoz, amelyben kérte, hogy az október 23-ra kisorsolt bajnoki mérkőzésüket hozzák előre október 12-re. A Ripensia még nem adott választ.

A román labdarúgószövetség kimutatása szerint az ország területén jelenleg 45.703 igazolt játékos rugja a labdát.

O Szüreti mulatságot rendez a Sparta. A Sparta sportegyesület szombaton este 8 órai kezdettel a Krispin-teremben, az Eminescu-ucca 32. szám alatt, nagyszabású szüreti mulatságot rendez. A Sparta egyesület minden idejében megrendezi mulatságát s a 100 tagú rendezőbizottság olyan szakértelemre tett szert, hogy a várt siker sohasem maradt még el. Ez alkalommal saját büfé, kitűnő ételek és italok, a rendőrzeneke, valamint az olcsó árak járulnak még minden biznnyal hozzá a sikerhez.

Lemondott tisztségéről a Gloria sportigazgatója

Mégis megváltozott a Gloria vasárnapi csapata

A Gloria vasárnapi csapatában mégis két változtatást eszközölt a vezetőség és pedig Codreanu és Marienuț maradnak ki a csapatból, amely a Sp. Studentesc ellen a következő összetételben lép pályára:

Theimer—Varjassy, Volentir—Siclován, Zab, Micola—Igna, Tudor, Fritz, Henegar, Mercea.

A Gloria kitűnő sportigazgatója Bozgan Gheorghie, aki hosszú éveken át nagy szakértelemmel vezette a Gloria ügyeit, benyújtotta lemondását, miután egyszermind az aradi bírótisztület elnöke is és így összeférhetetlennek tartja, hogy a Gloria igazgatóságában aktív tisztséget töltsön be. Bozgan Gheorghie természetesen továbbra is tagja marad egyesületének, csak az aktív tevékenységétől vonul vissza.

Kijelölték már

a magyar válogatott csapatot Románia ellen?

București. A román szövetség körében úgy tudják, hogy Magyarország csapatát összeállították már Románia ellen. Az október 16-iki mérkőzésen Bucureștiben — egy-két hely kivételével — lényegében ugyanaz a csapat játszik majd, amely olyan nagyszerű játékkal győzött az osztrákok ellen. Tehát:

Szabó—Polgár, Biró—Lázár, Turay, Dudás—Kincses, Cseh, Sárosi dr., Zsengeller, Titkos.

Ötven éves az angol futball-bajnokság

Az idén van ötven éve annak, hogy megkezdtek az angol bajnokságok rendszeres megtartását.

1888-ban tartották meg az első bajnokságot. Akkor 12 csapat játszott és ebből a tizenkét csapatból a mai bajnokságban 11 játszik! Legtöbbjük természetesen kiesett néhány szót, majd visszakerült ismét az első ligába.

Kétségtelen, hogy az angol bajnokság a földkerekség valamennyi bajnoksága között a legizgalmasabb és legküzdelmesebb. Ennek pedig az a magyarázata, hogy a résztvevő huszonkét csapat közel egyforma erejű. „Összevissza verik egymást.” Ha valamelyik csapat egymásután két, vagy három győzelmet arat, az már hatalmas szenzáció számba megy.

A legelső bajnoki évben, tehát 50 évvel ezelőtt történt csak meg, hogy a Preston North End egymásután hétszer győzött. Ez ma is rekord.

Az idén úgy látszott, hogy az Evertonnak sikerült ezt a rekordot legalább is beállítania. Az Everton ugyanis egymásután hatszor győzött. Érthető, hogy az Everton vezetői és játékosai hatalmas izgalommal várták a Huddersfield Town elleni mérkőzést. Micsiszorzik-e a hetedik győzelmet? Nem sikerült! A játékosok izgatottan játszottak és a Huddersfield Town 3:0-ra győzött. Ezzel azután végleg elvesztette az Everton a reményét is annak, hogy a Preston North End rekordját megdöntse.

O A Tricolor szüreti mulatsága. A Tricolor sportegyesület október 15-én, szombaton este az újradí Kornett-féle vendéglőben nagyszabású szüreti mulatságot rendez. A Tricolor szüreti mulatságán a rendezőség pompás szórakozásról, olcsó ételekről és italokról gondoskodik.

O A bajnokság góllövői: Az A-liga góllövőlistáján Humis Venus és Zăinescu Juventus vezetnek 5-5 góllal, 2. Batrin AMTE és Marcu Ripensia 4-4 góllal, 3. Marinescu Sp. Studentesc, Szeremi III. FC Carpati, Bajusz Kinizsi, Kocsis Tricolor, Păcurar UDR, Bodola Venus, Naciu Juventus és Perneki AMTE 3-3 góllal.

O Tíz csapatból kerül ki az angol válogatott. Londonból jelentik: Három hét múlva találkozik a kontinens válogatott futbalcsapata Albion legjobb tizenegyével, az angol szövetség már összeállította válogatott csapatát, amely így fest: Woodley (Chelsea), Sproston (Tottenham Hotspur), Hapgood (Arsenal), Willingham (Huddersfield Town), Cullis (Woolverhampton Wanderers), Welhs (Charlton Athletic), Matthews (Stoke City), Robinson (Sheffield Wednesday), Lawton (Everton), Goulden (Westham United), Morton (Westham United). Tizenegy játékos — tíz egyesületből! Csak a balszárny játszik ugyanabban az egyesületben.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Ujabb intézkedés az ipari vizsgáztató bizottságok hatásköréről

A képesítő bizottságok nem vizsgálhatják felül a benyújtott igazoló okmányok törvényességét

Az aradi munkafelügyelőre nagyfontosságú rendelet érkezett az ipari képesítési okiratok (munkakönyvek, iparigazolványok) becserélésével kapcsolatban. Mint ismeretes az 1936-ban életbeléptetett ipartörvény alkalmazása sok megoldásra váró problémát vetett fel és ez tette szükségessé az ipartörvény néhány hónappal ezelőtt történt módosítását. Ugyancsak ez tette szükségessé azt is, hogy a kormány az ipartörvény alkalmazásáról pótrendeleteket adjon ki.

Aradon előfordult, hogy egyes szakmai vizsgáztató bizottságok nem fogadták el törvényesnek a hozzájuk becserélésre benyújtott okmányokat, hanem kutatni kezdték azok eredetét. Gyakran arra az álláspontra helyezkedtek, hogy a munkakönyvet, vagy az iparigazolványt annak idején az ipartestület törvénytelenül, vagy jogtalanul adta ki és ezért a bizottságok megtagadták a képesítő iratok becserélését.

Emiatt számos panasz merült fel és ezekre

most válaszolt a munkaügyi minisztérium.

Az újabb pótrrendeletben a minisztérium kimondotta, hogy a szakmai vizsgáztató bizottságoknak nem áll jogukban a benyújtott iratok felülvizsgálása, hanem ezeket törvényeseknek kell elfogadni, kivéve azt az esetet, ha határozott feljelentés érkezik a bizottsághoz arra vonatkozóan, hogy az iratok hamisak. A rendelet arra való tekintettel lett kiadva, hogy az ipartörvény a képesítési iratok becseréléséről és nem azok törvényességének felülvizsgálásáról intézkedik.

Mindazok az iparosok, akik a fenti sérelmeknek megfelelő indokollással lettek visszautasítva a szakmai bizottságok által, a határozat meghozatalától számított négy hónapon belül felebbezést nyújthatnak be a munkafelügyelőség közvetítésével a minisztériumhoz. A munkafelügyelőség előzetesen meghallgatja az érdekelt felet, a vizsgáztató bizottság tagjait és előterjesztését ezután teszi meg a minisztériumnak.

Fontos mezőgazdasági értekezlet a temesi királyi helytartóságon

A királyi helytartóságon tegnap Márta Alexandru dr. királyi helytartó elnöke alatt fontos mezőgazdasági értekezlet volt, amelyen a királyi helytartóság mezőgazdasági osztályának vezetője, Popescu Nicolae vezérfelügyelő, az aradi Mezőgazdasági Kamara volt igazgatója, valamint a királyi helytartóság öt megyéjének agrár tanácsosai, a mezőgazdasági kamarák, szakiskolák és a mintagazdaságok képviselői vettek részt. Márta Alexandru dr. királyi helytartó örömeinek adott kifejezést, hogy a királyi helytartóság gazdasági szak-

embereit üdvözölheti, majd Popescu Nicolae vezérfelügyelő előadásában kifejtette az eddig elért eredményeket, valamint vázolta a jövő programját, amely azon alapszik, hogy az összes illetékes tényezők vállelve álljanak a mezőgazdaság felvirágoztatásának szolgálatában. A buzaértékesítés, a termelés fejlesztése, az agrárreform és a kolonizáció függő kérdéseinek részletes megtárgyalása után elhatározták, hogy minden hónapban más-más megyeszékhelyen megtartják a királyi helytartóság mezőgazdasági értekezletét.

dők közbenjárására a máramarosszigeti vámhivatal megháromszorozta a máramarossziget-szlatinai hid vámszemélyzetét, hogy az új méretűre duzzadt „detail” csempészt meg lehessen akadályozni. A máramarosszigeti ugyanis magukra öltik a Szlatinán vásárolt olcsó cseh ruházati cikkeket és áthozzák a Moldon, ugyanakkor, amidőn a máramarosszigeti kereskedéseket a vevők messziről elkerülik.

Megállapodás az aradi banktisztviselők munkaidejéről

Az aradi munkafelügyelőre péntek délután Pacurar Octavian munkafelügyelő elnökevel értekezletet tartottak az aradi pénzügyesek téli munkarendjének megállapítására. A legutóbbi megállapodást erre vonatkozóan 1932-ben kötötték és azt most a következőképpen módosították:

Az aradi bankokban a tisztviselők ezentúl reggel fél 9-től délután 2 óráig dolgoznak. Háromszor egy héten, hétiön, szerdán és pénteken délután is van szolgálat, mégpedig fél 5-től este 7 óráig.

Németország szorosabbra akarja tűzni bankai kereskedelmi kapcsolatát

A nemzetközi sajtó behatóan foglalkozik Funk dr. német gazdasági miniszter legutóbbi belgrádi látogatásával. A közelmúlt napokban folytatott tárgyalások eredményeképpen egy vegyes jugoszláv-német bizottság ült össze azzal a céllal, hogy megbeszéljék az új német-jugoszláv kereskedelmi szerződés részleteit. Ezzel kapcsolatban Sztojadinovics jugoszláv miniszterelnök és külügyminiszter kihallgatáson fogadta von Heern belgrádi német követet.

Funk dr. német gazdasági miniszter meghívta Berlinbe Kabašin jugoszláv ipari és kereskedelmi minisztert, aki a meghívást elfogadta. A német gazdasági miniszter belgrádi sajtónyilatkozata alkalmával hangsúlyozta, hogy ki kell szélesíteni a német-jugoszláv kereskedelmi kapcsolatokat. Németország közelről érdeklődik a jugoszláviai utépitések és a bányatermelés iránt.

Funk gazdasági miniszter Jugoszláviából Törökországra folytatta útját. Török vezető köröknek a látogatásnak nagy jelentőséget tulajdonítanak. Az a vélemény, hogy Németország vissza akarja hódítani azt a gazdasági pozíciót, melyet a legutóbbi angol gazdasági akció előtt elvesztett.

Gyümölcsraktár építését kéri az aradmegyei gyümölcsstermelők

A kormány a közelmúltban elhatározta, hogy az országban a kivitel elősegítése céljából hat gyümölcsraktárt épít. Ezek közül Erdélyben a hunyadmegyei Algyógyon épül ilyen raktár. Az aradmegyei gyümölcsstermelők értesülésünk szerint elhatározták, hogy hasonló gyümölcsraktár építését kéri Aradmegye részére is. A kérést azzal indokolták, hogy az utóbbi évtizedekben évente a Mezőgazdasági Kamara kezdeményezésére Aradhegyalján huszezer öszibarackfát ültettek. Jövőre, ha kielégítő lesz a termés, szezon idején Aradhegyaljáról naponta egy vagon öszibarackot tudnak elszállítani. Ezen kívül ugyancsak a mezőgazdasági kamara sok cseresznyefát is ültetett.

A kormány elgondolásai szerint minden gyümölcsraktár mellett szövetkezetek létesülnek és minden szövetkezetnek a szövetkezeti intézet egymillió lei forgatókét bocsát rendelkezésére.

— Van Zeeland előadó-körutat tesz Amerikában. Van Zeeland, volt belga miniszterelnök, aki tudvalevőleg már évek óta fáradozik a világgazdasági konferenciák előkészítésén, az Egyesült-Államokba utazott, ahol előadásokat tart a népek gazdasági együttműködésének szükségességéről.

— Új terv készül a magánbányászat felszámolására. Bucurestiből jelentik: M. Constantinescu nemzetgazdasági miniszter és a jegybank kormányzója, intézkedéseket tett az arany- és fémtermelés megszüntetésére alulkult országos pénzügyesek alapszabályainak átdolgozására. Az átszervezés megőrténte után az intézet az összes termelők igényeit kielégítheti és olyan bank lesz, mely váltó-, jelzálog- és ingókölcsonöket is nyújthat. Az állam 100 millió leiel vesz részt a terv megvalósításában.

Hét milliárd dollárt költött...

a világ az elmúlt évben hadfelszerelési célokra

A Népszövetség évkönyvének hivatalos adatai

A Népszövetség tizenhárom év óta rendkívül érdekes könyvet ad ki a világ egyes államainak fegyverkezéséről. A könyv alapját a hivatalos statisztikai adatok képezik. Most jelent meg az a kiadvány, amely 1937. augusztusáig terjed. Azóta természetesen az egyes államok fegyverkezési költségei megsokszorozódtak. A német fegyverkezésről pontos adatok hiányoznak, amennyiben a német birodalmi kormány 1935 óta beszüntette a hadi kiadások nyilvánosságra hozatalát és ezen kiadások meghatározása a nyilvánosság kizárásával történik. Hasonló a helyzet Olaszországban is. Mindazonáltal az évkönyv hozzávetőleges számadatokkal szolgál, amelyek igen érdekesek.

Az évkönyv szerint 1932-ben a világ fegyverkezési költségei 4,3 milliárd dollárt tettek ki.

1936-ban ez az összeg már 5,8 milliárd dollárra, körülbelül 1,160 milliárd leire emelkedett. Az öt legintósbabb európai állam adatai a követ-

kezők:

Franciaország 1931-ben 129 millió fontot, 1936-ban 143 millió fontot fordított hadikiadásra. Anglia 1931-ben 89,8 millió fontot, 1936-ban 169,2 millió fontot. Olaszország 1931-ben 54,4 millió fontot, 1936-ban 147,2 millió fontot. Németország 1931-ben 49,4 millió fontot, 1936-ban 520 millió fontot. Egyesült-Államok 1931-ben 56,2 millió fontot, 1936-ban pedig 593 millió fontot fordított.

1937-ben a világ hadfelszerelésre már 7,1 milliárd dollárt költött. Japánban a hadfelszerelési kiadások 1932-ben még „csak” 372 millió yent tettek ki, 1937-ben már 728 millió yent. Oroszországnak sem keül háttérben maradnia, mert 1932-ben 1,4 milliárd rubelt költött hadi kiadásokra, 1937-ben pedig kerek husz milliárd rubelt.

Az 1938. év adatai még ismeretlenek, de biztosra vehető, hogy legalább ötven százalékkal meghaladja az előző év hadügyi kiadásait.

A rendszeres csempészt megakadályozására

Megerősítették a vámörséget a cseh-román határon

Máramarossziget. A csehkrona értékcsökkenése miatt a Máramarosszigettel szomszédos, de már Csehországhoz tartozó Szlatinán, huszonöt-harminc százalékkal emelkedett a ruházati cikkek ára. Ennek ellenére az üzletek tele vannak máramarosszigeti vásárlókkal, akiknek még így is kiízetődik, hogy a szomszédos csehszlovák falucskába menjenek át kiöltözödni.

Határátlépési engedélye mindenkinek van, mert a román-cseh megállapodás értelmében a máramarosszigeti prefektúra az arra jogosultaknak késedelem nélkül állít ki határátlépési engedélyt. Most a máramarosszigeti kereske-

Visszautasította Kolozsváron az árvizsgáló bizottság az áremelési kéréseket

Kolozsvár. Közöltük, hogy az árvizsgáló bizottság ülésén a mészárosok szövetségének képviselői a husárak felemelését kérték. Hasonló kérést terjesztettek elő a vendégiparosok képviselői, akik az állandóan emelkedő hus- és zöldségárakra való tekintettel az éttermekben kiszolgáltott menüáraknak 30 leire való felemelését kérték. Az árvizsgáló bizottság ülésén előterjesztett kérelmekkel tegnap foglalkozott a városi tanács és miután az előterjesztett áremelési kéréseket nem találta indokoltnak, október hó tartalmára is a szeptemberben megállapított maximális árakat tartotta fenn.

= **Marta dr. királyi helytartó közbenjárására kiadják a vámraktárakban levő gyapotfonalakat.** Marta Alexandru dr. temestartományi királyi helytartó az érdekeltektől kérésére közbenjár a nemzetgazdasági miniszteriumnál annak érdekében, hogy a vámhivatalok adják ki az ott kontingentálási szempontok alapján visszatartott gyapotfonalakat. A miniszterium a közbenjárás eredményeképpen most elrendelte ezeknek a gyapotfonaloknak kiadását.

= **Egészségügyi munkát állítanak ki az éttermek pincéire és konyhaszemélyzetéről.** Az egészségügyi miniszterium elhatározta, hogy az éttermekben, bodegákban, stb. szolgáltató teljesítő pincéret, valamint a konyhaszemélyzet tagjai egészségügyi vizsgálatnak veti alá és mindegyikük a jövőben külön egészségügyi lapot vezetnek. Ezáltal egyrészt azt akarják elérni, hogy a gyakran éjszaka is dolgozó alkalmazottak idejekorán orvosi gyógykezelésben részesüljenek, másrészt pedig élelmiszereket olyanok ne szolgáljanak ki, akik fertőző betegségekben szenvednek.

= **Közel kétszázötvenmillió leiel volt aktív a júliusi kereskedelmi mérleg.** Most készült el július havi külkereskedelmi mérleg. kimutatása. Eszerint ez év júliusában 605.540 mázsára árult hoztuk be 1.439.405.000 lei értékben és 6.537.787 mázsára árultunk ki 1.681.733.000 lei értékben. A kiviteli felesleg tehát 244.228 lei volt. Az elmúlt év júliusában kivitelünk 7.850.710 mázsára emelkedett 2.382.529.000 lei értékben.

= **Görögország hatezer vagon búzát vásárolt a szovjettől.** Legutóbb megemlékeztünk arról, hogy Görögország nagyobb mennyiségű búzát importált, főképpen Oroszországból és Romániából. A romániai exportőrök most értesítést kaptak a görögországi gabonacégektől, amelyek közlik, hogy a görög kormány hatezer vagon búza vásárlására kötött egyezményt a szovjet kormánnyal és ezért egyelőre megtiltotta a más országokból való bevitelt. A belföldi gabonapiacra kedvezőtlen hatást váltott ki ez a hír, annál is inkább, mert az utóbbi időben Görögországba nagyobbarányú búzakisvitelt bonyolítottunk le.

= **A vasárnapi élelmiszerpiacok engedélyezése.** Az aradi Kereskedelmi és Iparkamara felhívja azokat az aradnégyei községeket, melyek vasárnaponként délelőtti 10 óráig élelmiszerpiacot szoktak tartani, jelentsek be 3 napon belül a Kamaránál, hogy van-e törvényes engedélyük a piac tartására. Amennyiben ilyen engedéllyel nem rendelkeznek, úgy adjanak be a Kamarához, a nemzetgazdasági miniszteriumhoz címzett és kellően indokolt kérvényt az engedély elnyerése végett, mert annak hiányában ezek a piacok nem lesznek többé megtarthatók.

= **Hejytartóságokénti pénzügyi vezérfelügyelőségeket létesítenek.** A pénzügyminisztériumban értekezletet tartottak, amelyen elhatározták, hogy a pénzügyi szolgálatot is összhangba hozzák az új közigazgatási törvény intézkedéseivel. Ennek megfelelően minden helytartóság mellett pénzügyi vezérfelügyelőséget szerveznek és ezek a vezérfelügyelőségek főképpen az adminisztratív munkát látják el.

= **EMELI AZ ÜVEGKARTELL AZ ÁRAKAT.** A bucaresti Romania című lap jelentése szerint az üvegekartell a táblaiüveg négyzetméterenkénti árát, amely eddig 47 lei volt, 84 leire emeli fel, amelyhez hozzájárul még a 7 százalékos forgalmiadó, a 8 százalékos képviselői jutalék, a szállítási költség, úgy hogy az emelt ár 102 leire emelkedik. Ez az ár a 2 milliméteres táblaiüvegre vonatkozik. A 3-7 milliméteres üvegre az üvegekartell 30 százalékos drágítást jelentett be.

= **Kötelezővé tették a tanítóképzőkben és teológiákban a szövetkezeti ismeretek tanítását.** Bucarestből jelentik: A június 23-iki szövetkezeti törvénymódosítás, amely a Hivatalos Lap 141. számában jelent meg, a szövetkezetek nagy gazdasági és társadalmi szerepére és jelentőségére való tekintettel, úgy a tanítóképzők, mint a teológiai szemináriumok két felső osztályában rendszeres tanfolyamként kötelezővé teszi a szövetkezeti tanítását. A törvény néhány sorban már körvonalazza is a szövetkezeti tananyagot, amelyben a törvényhozók a gyakorlati részre fektetik a főszólyt. Eszerint az utolsó előtti esztendőben a szövetkezeti könyvelést kell tanítani úgy a tanítóképzőkben mint a teológiákban az intézetekben, míg az utolsó év szövetkezeti anyaga; a szövetkezeti törvény ismertetését és a szövetkezetek helyes adminisztrálásával és vezetésével kapcsolatos ismereteket kell, hogy felölelje. A szövetkezeti nevelés tehát törvényes polgári jogot nyert két legfontosabb nevelőintézetünk tantervében, ahol a falvak jövő vezetőit, az igazi „falumunkásokat” készítik elő arra a rendkívül magas és felelősségteljes munkára, melyet röviden népszerűsítésnek nevezünk. Elismeréssel kell megállapítanunk, hogy a mi egyházi vezetői körünk már eddig is igen nagy gondot fordítottak arra, hogy a tanítóság és a lelkes kar tagjai már az iskolák falain belül megismerkedjenek a szövetkezéssel, a hivatásuk közben rájuk váró szövetkezeti feladatok elvégzésével. Kétségtelen azonban, hogy a most kétléves tananyagként beállított szövetkezeti oktatás nagy jelentőséggel bír a szövetkezeti élet jövőbeli vezetőinek a nevelése terén. A törvény rendelkezését a legnagyobb örömmel üdvözöljük.

Halálos gazolás Ternován

Pénteken délelőtt telefonon jelentették az aradi ügyészségnek, hogy az aradmegyei Ternova állomásán borzalmas szerencsétlenség történt. Crișan Elica 32 éves, morópai illetőségű asszony abban a pillanatban akart átmenni a síneken, amikor a motorosvonat beérkezett. Az asszony a kerekek alá került és egyik lábát többől levágták. Még élt, amikor kiemelték a vonat alól és beszállították a borosjenői kórházba. Itt azonban már nem segíthettek rajta és a szerencsétlen asszony kiszívta a vizsgálat megindult annak megállapítására, hogy a halálos szerencsétlenségért kit terhel a felelősség.

Hirdessen az Aradi Közlöny-ben

APRÓHIRDETÉSEK

A 69094. számú, 1938 július 18-án megjelent miniszteri rendelet alapján az apróhirdetések ára a következő módon állapított meg: **Alkalmazást keresők, elveszett, eltűnt egyének, vagy tárgyak hirdetése, fürdő és gyógyhely hirdetések szavankint 1 leu. Egyéb apróhirdetés szavankint 2 lei.** A fenti rendelet értelmében az apróhirdetések ára előre fizetendő.

LEVELEZÉS

„Sim 17”. Levelét megkaptam, jöjjön minél előbb. 6252

„Árvácska”-tól levél van, kérem átvenni. 6253

HÁZASSÁG

Házasságot minden tudó és rangú egyén számára közvetít a „Biroul căsătorie”. Egyezér prima előjegyzés. Levél-cím: Căsuța poștală 114., Temesvár. 6240

ALKALMAZÁST KERES

Intelligens idősebb lány laboratóriumi, vagy asszisztensnői állást keres. Címet a kiadóba kér. 6239

ALKALMAZÁST NYER

Fiatall mindenest bejáróné mellé azonnalra keresek. Glück, Bul. Carol 42. 6251

LAKÁS

Kiadó november elsejére földszinti háromszobás, összkomfortos uccai lakás. Str. Russu Sirianu 3. 6255

Kiadó a belváros legforgalmasabb helyén 1, esetleg 2 különbejáratu üres szoba. Cím a kiadóban. 6077

Egyszoba, konyhás lakás az Avram Iancu-térről 5 percnyire kiadó. Cipőüzlet, Piața Avram Iancu 19. 6261

Forgalmas uccában üzlethelyiség kiadó. Érdeklődni: Clara parfumeria, Str. Eminescu 15. 6260

Kiadó lakások: II. emeleten háromszobás, elő- és fürdőszobás, parkettás uccai lakás, I. emeleten egyszoba, konyha. Cím: Hammer kerékpárüzlet, Piața A. Iancu. 6194

Iroda és raktárhelyiség azonnalra kiadó. Str. Soarelui 7. 6230

VETEL - ELADÁS

Rollós irattárszékényt és kisebb kartertárszékényt megvételre azonnal keresek. Cím a kiadóban. 6129

Boroshordókat, használtakat, keresek megvételre, 7 és 8 hektósokat. Cimeket a kiadóba kérek.

Rádiók, kerékpárok 125 lei heti részletfizetésre kapható gyári lerakatkál. Str. Ilarie Chendi 9., udvari raktárban 5218

Dióhálók, ebédlők,

kombinált szekrény, íróasztalok, csillárok, tüstölt tölgy uriszoba, antik háló, biedermeier ülőgarnitúra, fiókos seoretair, antik szekrények és vitrinek nagy választékban.

Zálogkölcsonöket

közvetítünk. Előleglet adunk, zálogcéduláját olesón nösszabbítjuk.

TEMPO bizományi üzlet,
Fischer Eliz-palota.

KÜLÖNFÉLÉK

Haláleset

elutazás, költözködésből kifolyólag veszek készpénzért ocska butorokat, ruhaneműket, ágyneműt, matracot, szőnyeget, varrógépet, egész lakberendezést, könyveket festményeket, hangszereket, makulaturapapírt, ócskavasat, padlásholmit, — Vásárolok lakásban es padlálson heverő bármilyenü festéges holmit, lfm-lomot stb. Vidékre is megyek. Cimeket lakásomra. Levelezőlap- vagy személyes hívásra házhöz jövök. Gajdu-uca 5.

Stelner Sándor.

Telefon 26-15. Telefon 26-18.

Kisebbszerű uri magánház

közei a belvároshoz: 3 szoba, zárt folyosó, fürdőszobás lakással, cserépkályha, esslingeni redőnyök, pince, virágos udvarral, 320.000 leieft eladó. Megbizott:

Kiss Lajos „URANUL”

ingatlanirodája, Str. Hoza 3. sz. Telefon: 18-21.